

Protokoll

Godkjent

Kirkerådet (KR)

03.-05.12.2015

Kirkens hus

Til stede:

May Lisbeth Hovlid Aurdal
Kjartan Bergslid
Erling Birkedal
Ivar Braut
Helga Haugland Byfuglien
Dag Jostein Fjærvoll
Agnes Sofie Gjeset
Runar Godø

Roald Braathen
Sølvi Lewin
Svein Arne Lindø
Egil Morland
Jan Olav Olsen
Kristin Gunleiksrud Raaum
Sigurd Skollevoll

Til stede: fra MKR
Erling Pettersen (leder)

fra SKR
Anne Dalheim (leder)

Forfall:

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Helga Haugland Byfuglien: 57/15, 58/15, 64/15 og 67/15.

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy
Hans Arne Akerø
Kristine Aksøy
Ole Inge Bekkelund
Ragnar Bredoch
Ingeborg Dybvig

Jan Rune Fagermoen
Jens-Petter Johnsen
Tore Johnsen
Svein M. Køhn
Gerd Karin Røsæg
Tone Helene Welden

Anders B G Eide
Beate Fagerli

Paul Erik Wirgenes
Andreas H Aarflot

Konstituering

Møtet ble ledet av Svein Arne Lindø, og som vanlig fulgte ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen.

Preses Helga Haugland Byfuglien ba Kirkerådet vurdere hennes habilitet i forhold til sak *KR 56/15 Tilslutning til sentral arbeidsgiverorganisasjon*, med bakgrunn i at hennes mann er ansatt i KA. Kirkerådet anser ikke preses som inhabil i den aktuelle sak.

Godkjenning av saksliste:

Sakslisten ble godkjent:

Saksnr. Sakstittel

KR 52/15

Referatsaker

KR 52.1/15 Protokoll fra MKR møte 10.-11.9.15
KR 52.2/15 Referat fra SMM-rådsmøte 14.9.15
KR 52.3/15 Protokoll fra NKR møte 17.9.15
KR 52.4/15 Protokoll fra KR-AGU 15.9.15
KR 52.5/15 Protokoll fra KR-AU 13.10.15 – u.off
KR 52.6/15 Protokoll fra NFG 23.09.15
KR 52.7/15 Utdrag fra MKR protokoll 24.-25.11.2015
KR 52.8/15 Utkast SKR protokoll fra 30.11.-01.12.2015

KR 53/15

Orienteringssaker

KR 53.1/15 Muntlig informasjon fra KR/MKR/SKR/BM
KR 53.2/18 Høringssvar av 25.9.15 - Forslag til endringer i barneloven for å fremme likestilt foreldreskap
KR 53.3/15 Nasjonalt Pilegrimssenter - Evaluering av NPS og de regionale sentrene
KR 53.4/15 Den norske kirke i tall 2014
KR 53.5/15 Høringssvar av 15.10.15 – NOU 2015:8 Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser
KR 53.6/15 Den norske kirkes medlemsregister – kirkevalget 2015 – brev av 08.10.15
KR 53.7/15 Kommunale og fylkeskommunale reglementer om folkevalgtes taushetsplikt ved lukking av møter – brev fra KUD 30.01.2015
KR 53.8/15 Flyktnings situasjonen – brev til Menighetene av 8.10.2015
KR 53.9/15 Arbeidet med flyktnings situasjonen – notat av 26.11.2015

KR 54/15

Veivalg for fremtidig kirkeordning

- KR 55/15** Læreorgan for Den norske kirke
- KR 56/15** Tilslutning til sentral arbeidsgiverorganisasjon
- KR 57/15** Elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmelding av Den norske kirke
- KR 58/15** Kirkemøtet 2016
- KR 59/15** Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner
- KR 60/15** Etablering av kontrollorgan for Kirkemøtet
- KR 61/15** Religionsmøte og dialog
- KR 62/15** Den norske kirkes høringssvar til KV dokumentet «Kirken – på veg mot en felles visjon»
<http://www.norgeskristnerad.no/doc/Skriftserie/Nr%2018%20-%20Kirken%20.pdf>
- KR 63/15** Vurdering av liturgisk utviklingsarbeid for samliv mellom mennesker av samme kjønn
- KR 64/15** Utskilling av Tunsberg og Telemark som område for selvstendig døvemenighet
- KR 65/15** Veivalg – Mellomkirkelig råds plass i den sentralkirkelige struktur
- KR 66/15** Reviderte regler for liturgiske klær
- KR 67/15** Temagudstjenester høsten 2017 - markering av reformasjonsjubileet
- KR 68/15** Kirkemøtets budsjettreglement
- KR 69/15** OVF 2016 – tildeling fra Kirkerådet
- KR 70/15** Budsjett 2016 for de sentralkirkelige råd – kap.0340 01 – kap.3340 01 01
- KR 71/15** Årsplan 2016 for de sentralkirkelige råd – KR, MKR og SKR
- KR 72/15** Statsbudsjettet 2017 – Satsingsområder og ressursbehov for Den norske kirke
- KR 73/15** Kirkemøtets tildelinger
- Statsbudsjettet 2016 – oppfølging av vedtak 2015 om fordeling av tilskuddsmidler for 2016.

- Fordeling av tildelt ramme for 2017
- Fordeling av tilskuddsmidler for 2017

KR 52/15 Referatsaker

KR 52.1/15 Protokoll fra MKR møte 10.-11.9.15
KR 52.2/15 Referat fra SMM-rådsmøte 14.9.15
KR 52.3/15 Protokoll fra NKR møte 17.9.15
KR 52.4/15 Protokoll fra KR-AGU 15.9.15
KR 52.5/15 Protokoll fra KR-AU 13.10.15 – u.off
KR 52.6/15 Protokoll fra NFG 23.09.15
KR 52.7/15 Utdrag fra MKR protokoll 24.-25.11.2015
KR 52.8/15 Utkast SKR protokoll fra 30.11.-01.12.2015

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 52/14 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering

KR 53/15 Orienteringssaker

KR 53.1/15 Muntlig informasjon fra KR/MKR/SKR/BM

Kirkerådet ved direktør:

1. Klimapilegrim og Cop 21 i Paris
2. Trosopplæringskonferanse i oktober
3. Julekalender på kirken.no med julebetragtninger fra kjente forfattere
4. Bøker til KR: Fra konflikt til fellesskap og Folkekirke nå
5. Kulturdebatt i Vårt Land
6. Skolegudstjenester – årlig debatt

7. Statsbudsjettet 2016, krevende med bakgrunn i flyktningssituasjonen, KR fått 6 mill til digitale verktøy
8. Dok 8 forslag i Stortinget om sikring av kirkebygg
9. Stortingsprop fra Regjeringen om endringer i trossamfunnsloven
10. Kirkevalget, mottatte klager
11. Flyktningssituasjonen, brev til menighetene med veiledning. Nedsatt egen koordineringsgruppe.

Mellomkirkelig råd ved leder:

1. Fra konflikt til fellesskap – romersk katolsk og lutherske samtaler frem mot Luthermarkeringen i 2017.
2. Historisk møte i Tirana, Albania – Global Christian Forum, konferanse om forfulgte kristne
3. Cop 21 – Paris, aktiv interreligiøs gruppe hvor også muslimene er med

Samisk kirkeråd ved leder:

1. Fellesmøte i Uppsala med Samiska Rådet i Sverige og tilsvarende i Finland.
2. SKR arbeider med forberedelse av sak om samisk kirkelig valg møte
3. Planleggingen for samiske kirkedager 2017 pågår
4. Forsoningskonferanse i Trondheim 2016 under planlegging
5. Kurset Religion og livssyn i Sapmi gjennomføres med 25 deltagere
6. Takket av biskop Tor B Jørgensen

Bispemøtet ved preses

1. Biskopene har gjennomført studietur til Berlin
2. Bispemøte ble avholdt i oktober, behandlet bla flere saker oversendt fra KR
3. Gjennomført prostekurs i alle 3 regioner i 2015, tematikk presten som åndelig og strategisk leder
4. Det er inngått ny særavtale om arbeidstid for prestene
5. BM har ansvar for etter- og videreutdanning for prestene, og arbeider med å finne en god balanse mellom sentrale, regionale og lokale (prostivise) tiltak.
6. Avskjed for Tor B Jørgensen 8.november og vigsling av ny biskop i Sør-Hålogaland – Ann Helen Fjeldstad Jusnes 24.januar

KR 53.2/18 Høringssvar av 25.9.15 - Forslag til endringer i barneloven for å fremme likestilt foreldreskap

KR 53.3/15 Nasjonalt Pilegrimssenter - Evaluering av NPS og de regionale sentrene

KR 53.4/15 Den norske kirke i tall 2014

KR 53.5/15 Høringssvar av 15.10.15 – NOU 2015:8 Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser

KR 53.6/15 Den norske kirkes medlemsregister – kirkevalget 2015 – brev av 08.10.15

KR 53.7/15 Kommunale og fylkeskommunale reglementer om folkevalgtes taushetsplikt ved lukking av møter – brev fra KUD 30.01.2015

KR 53.8/15 Flyktningssituasjonen – brev til Menighetene av 8.10.2015

KR 53.9/15 Arbeidet med flyktningssituasjonen – notat av 26.11.2015

Forslag til vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 53/15 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 54/15 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Sammendrag

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Kirkemøtet forutsatte i sak KM 5/13 pkt. 4 at det ”som et neste skritt” etter overføring av virksomhets- og arbeidsgiveransvar til et nyetablert nasjonalt kirkelig rettssubjekt, ”vedtas en kortfattet rammelov for Den norske kirke”. Deretter het det samme sted at Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning som Kirkemøtet kan vedta når denne loven er vedtatt. Som ledd i prosessen ble Kirkerådet bedt om så snart som mulig å forberede en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om grunnleggende veivalg.

Kirkerådet sendte 16. februar 2015 et høringsnotat om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* på høring til berørte instanser. I høringsnotatet gjorde Kirkerådet rede for alternative veivalg for arbeidet med fremtidig kirkeordning, som høringsinstansene ble bedt om å ta stilling til. 815 høringsinstanser uttalte seg i høringen. På bakgrunn av høringen behandlet Kirkerådet saken for første gang i september 2015, og det legges opp til at Kirkerådet vedtar endelig innstilling i desember 2015. Det legges deretter opp til at Kirkemøtet 2016 behandler saken og foretar de nødvendige veivalgene.

Nummereringen i forslaget til vedtak følger høringsspørsmålene. Forslaget til vedtak må ses i sammenheng med presentasjon av ulike alternative veivalg i kapittel 9 i det vedlagte

saksdokumentet KR 54.1/15, hvor det innstilles på *Alternativ C – Samordnet arbeidsgiverorganisering*.

Forslag til vedtak

- I. Kirkerådet ber direktøren ferdigstille saksdokumentet på bakgrunn av behandlingen og oversende dokumentet til Kirkemøtet.
- II. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:
 1. Kirkemøtet mener det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå slik at den lokale kirke styrkes.

Kirkemøtet mener dette bør gjøres ved at menighetsråd får innstillingsrett ved tilsetning av prester og andre kirkelige tilsatte og ved at det etableres felles daglig ledelse for fellesrådsansatte og prester.
 2. Kirkemøtet går inn for å videreføre dagens finansieringsordning over kommunale og statlige budsjetter.
 3. Kirkemøtet ønsker ikke på nåværende tidspunkt å uttale seg i retning av noe som kan oppfattes som å undergrave dagens finansieringsordning. Kirkemøtet har samtidig merket seg at det er bred oppslutning blant høringsinstansene om en ordning med livssynsavgift i det tilfelle dagens finansieringsordning skulle falle bort.
 4. *Kirkemøtet mener at alternativet med samordnet arbeidsgiverorganisering vil bidra til at Den norske kirkes struktur forenkles, at det vil åpne for samordnet strategi og vurderinger av bruk av ressurser, og at det vil forebygge og løse konflikter.*
 5. Kirkemøtet legger til grunn at soknet fortsatt skal være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt slik som i dag. Kirkemøtet mener en ikke bør foreta en fullstendig gjennomgang av soknestørrelse nå.
 6. Kirkemøtet mener ordningen med to organer for soknet bør videreføres.
 7. *Kirkemøtet mener at ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå som et utgangspunkt i kirkeordningen, men mener det må stimuleres til dannelsen av interkommunale fellesorgan for soknene der forholdene ligger til rette for dette.*
 8. *Kirkemøtet mener at oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene bør justeres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres og fellesrådene må fremstå*

mer som serviceorganer som støtter opp om menighetsrådene. Menighetsrådet og fellesrådet bør ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre. Ansvarsfordelingen ved utarbeidelse av kirkelige planer for virksomheten må klargjøres.

9. Kirkemøtet mener at all virksomhet i soknet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og at det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Kirkemøtet mener at bispedømmerådet må delegere arbeidsgiverfunksjoner til en daglig leder som er forpliktet på føringer gitt av soknets organer.
10. Kirkemøtet mener at daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet må regelfestes. Kirkemøtet mener at soknepresten bør ha en viktig rolle som pastoral leder i soknet. Soknepresten kan også, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Kirkemøtet mener at den daglige lederen bør ha en kirkefaglig utdanning.
11. Biskopens tilsyn innebærer blant annet at biskopen gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning skal ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere (jf. tjenesteordning for biskoper § 1). Denne tilsynsfunksjonen bør utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslende medarbeidere, og biskopen skal sikres en uavhengighet i den kirkelige strukturen.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

12. For å ivareta sin rolle i kirken, mener Kirkemøtet at biskopen må ha tilstrekkelige virkemidler og støtte av en fagstab. Biskopen skal fortsatt ha ordinasjons- og vigslingsmyndighet for prester og vigslende medarbeidere og myndighet til å treffe vedtak om tap av rett til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke. Som virkemiddel for biskopens tilsynsansvar skal biskopen ha rett til å innkalle alle kirkelige medarbeidere til møte – uten at det etableres tilsynssak – samt gi råd og veiledning, og også bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse. Biskopen bør ha ansvar for prester og andre vigslende medarbeideres arbeidsveiledning og etter- og videreutdanning. Biskopen må fortsatt ha myndighet til å forordne gudstjenester, samt rett til å møte i alle råd.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

13. Kirkemøtet mener at det bør etableres en ren valgordning for biskoper, hvor det er krav om 50 prosents oppslutning for å bli valgt. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere.

14. Kirkemøtet mener at bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
15. Kirkemøtet mener bispedømmerådene oppgaver i dag bør videreføres i den fremtidige kirkeordningen, men at flere oppgaver bør delegeres til soknets organer.
16. Kirkemøtet går inn for en modifisering av dagens arbeidsgiveransvar i Den norske kirke ved at prestene fortsatt bør være ansatt i det nasjonale rettssubjektet med bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet bør beholde arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det forutsetter en ordning med felles daglig ledelse for alle kirkelige tilsatte som arbeider i soknet, og at menighetsrådet får innstillingsmyndighet ved tilsetting av prester.
17. Kirkemøtet mener at arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ved delegasjon bør ivaretas av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.
18. Kirkemøtet går inn for at det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, men hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger. Kirkemøtet understreker at situasjonen i Oslo tilsier at det bør gjøres mindre tillempinger i kirkeordningen i dette bispedømmet. Videre mener Kirkemøtet det bør gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
19. Kirkemøtet mener at prestatjenesten og andre vigslede tjenester sitt særpreg bør ivaretas gjennom at det vedtas egne tjenesteordninger for de ulike tjenestene, og at de gis anledning til å delta i fagmøter med biskopen.

Videre mener Kirkemøtet at dette kan ivaretas ved at arbeidsgiveransvaret for prestene videreføres hos bispedømmerådet.

20. Kirkemøtet legger til grunn at Kirkemøtets rolle som Den norske kirkes øverste representative organ og regelgivende myndighet videreføres, samt at Kirkemøtet får en rolle fra 2017 som det øverste organ for det nye nasjonale rettssubjektet. Kirkemøtet legger til grunn at forholdet mellom rettssubjektene og Kirkemøtets myndighet overfor soknet klargjøres nærmere i det videre utredningsarbeidet. For å ivareta balansen mellom de ulike organer og sikre en forsvarlig behandling av læresaker er det etter Kirkemøtets mening nødvendig å videreføre den type sikringer som i dag ligger i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4, og slike bestemmelser bør tas inn i selve kirkeordningen. Videre mener Kirkemøtet at det også bør etableres særlige prosedyrer for vedtak i andre saker av stor viktighet, f.eks. endringer i grunnleggende bestemmelser i kirkeordningen.
21. Kirkemøtet mener at Kirkemøtets sammensetning i hovedsak bør videreføres som i dag. Etter Kirkemøtets oppfatning er det en fordel at Kirkemøtets medlemmer i

mellom Kirkemøtets samlinger tar del i kirkestyret gjennom bispedømmerådet. Kirkemøtet legger til grunn at biskopen og et visst antall prester fortsatt bør være medlemmer av Kirkemøtet med stemmerett, i tråd med samvirkemodellen mellom prestedtjenesten og valgte representanter for kirkemedlemmene. Videre mener Kirkemøtet at sammensetningen i større grad må gjenspeile antallet medlemmer i de ulike bispedømmene.

22. Kirkemøtet mener at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning bør være et sentral organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene.

Videre mener Kirkemøtet at man viderefører ordningen der Kirkerådet er ansvarlig for forberedelse og oppfølging av saker som hører inn under Kirkemøtets myndighet. I lære- og liturgisaker skal Kirkerådet forelegge saken for Bispemøtet, som uttaler seg. Bispemøtets uttalelse skal tillegges særlig vekt i Kirkerådets behandling, og den skal følge saken til Kirkemøtet.

23. For å ivareta biskopenes selvstendige rolle, mener Kirkemøtet at preses bør gis rollen til å ivareta arbeidsgiverfunksjoner for de øvrige biskopene.
24. i) Kirkemøtet mener at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer, og at bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.

ii) Kirkemøtet understreker at det bør tilstrebes minst 20 prosents representasjon av unge under 30 år og minst 40 prosents representasjon av begge kjønn i Kirkerådet.

iii) Etter Kirkemøtets vurdering bør dagens ordning hvor både det demokratisk valgte rådsorganet og det administrative sekretariatet heter Kirkerådet, videreføres, for å understreke at sekretariatet ikke er et selvstendig organ, men gjennomfører de vedtak det valgte rådet har vedtatt.

- 26.¹ Kirkemøtet har merket seg at det har vært stor oppslutning om å videreføres Samisk kirkeråd som et råd under Kirkemøtet i høringen. Kirkemøtet viser til at det pågår et utredningsarbeid vedrørende en eventuell etablering av et samisk valg møte og finner det naturlig å avvente og treffe mer konkrete veivalg om samisk kirkeliv til den aktuelle utredningen er ferdig.

27. Det er Kirkemøtets oppfatning at ungdomsdemokratiet må regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet, og at Ungdommens kirkemøtes funksjoner videreføres som i dag. Dette har fått stor oppslutning fra de instanser som uttalte seg i spørsmålet i høringen. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere å

¹ Ettersom vedtaksnummereringen følger høringsspørsmålene sin nummerering, er det et hopp fra nr. 24 til 26, som følge av at spørsmålet om Den norske kirkes lærenemnd ble tatt ut og innarbeidet i en egen sak.

fremme forslag om endringer som åpner for at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål får møte-, tale- og forslagsrett i Kirkerådet. Det forutsettes at den valgte lederen også er blant UKMs delegater på Kirkemøtet.

Disse vedtakspunktene leder frem til en utforming i tråd med Alternativ C – Samordnet arbeidsgiverorganisering.

Erling Birkedal, Dag Jostein Fjærvoll og Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende forslag: Stryk punkt 3 i sin helhet.

Helga Haugland Byfuglien fremmet følgende endringsforslag:

I vedtaks punkt 9, 16 og 19 føyes biskop inn i tillegg til bispedømmeråd:
...*biskop*/bispedømmeråd...

I vedtaks punkt 13 sløyfes følgende setning: Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes.

I vedtaks punkt 22 utgår andre avsnitt, følgende settes inn i nytt avsnitt: Videre mener Kirkemøtet at lære- og liturgisaker bør tilrettelegges slik at Bispemøtet blir det organ som foretar endelig innstilling til Kirkemøtet, på bakgrunn av Kirkerådets saksutredning. Reglene for lære- og liturgisaker bør gjennomgås i lys av dette.

May Lisbeth H Aurdal fremmet følgende endringsforslag til punkt 21: Stryk siste punktum.

Egil Morland fremmet følgende forslag til nytt punkt 22:

Kirkemøtet mener at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning må være et sentralt organ i ledelsen av Den norske kirke.

Erling Birkedal og Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende forslag til romertall II:

Kirkemøtet går inn for alternativ A – Storfellesråd.

Erling Birkedal fremmet følgende forslag til nytt punkt:

Kirkerådet ber administrasjonen så snart som mulig fremme en sak om kirkestruktur sett i forhold til valgmenigheter og andre typer menigheter det er naturlig å samarbeide med.

Forslaget oversendes administrasjonen uten realitetsbehandling.

Votering:

Byfugliens endringsforslag punkt 9,16 og 19 enstemmig vedtatt.

Byfugliens endringsforslag punkt 13 falt mot 4 stemmer.

Birkedal, Fjærvoll og Raaums forslag punkt 3: enstemmig vedtatt

Aurdals forslag punkt 21: vedtatt med 12 stemmer

Morlands forslag punkt 22: falt mot 1 stemme

Byfugliens forslag punkt 22: falt mot 4 stemmer

Birkedal og Raaums forslag til romertall II: falt mot 4 stemmer

Alternative forslag punkt 13 fra utredningen til votering:

Kirkemøtet mener at det bør etableres en ren valgordning for biskoper, hvor det er krav om 50 prosents oppslutning for å bli valgt. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere: falt mot 5 stemmer

Kirkemøtet mener det bør opprettes et eget tilsettingsorgan for biskoper. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere: falt mot 2 stemmer.

For å gjøre voteringen noe enklere la saksordfører Kristin Gunleiksrud Raaum frem en omorganisering av vedtakspunktene, voteringsresultat angis fortløpende:

Omgruppering av forslag til vedtak

Kirkerådet ber direktøren ferdigstille saksdokumentet på bakgrunn av behandlingen og oversende dokumentet til Kirkemøtet.

I. Kirkerådet forslår for Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet mener det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå slik at den lokale kirke styrkes.

Kirkemøtet mener dette bør gjøres ved at menighetsråd får innstillingsrett ved tilsetting av prester og andre kirkelige tilsatte og ved at det etableres felles daglig ledelse for fellesrådsansatte og prester. Videre skal lokale organer styrkes ved utstrakt bruk av delegasjon fra bispedømmerådet.

Vedtatt med 11. stemmer.

4. Kirkemøtet mener at alternativet med samordnet arbeidsgiverorganisering vil bidra til at Den norske kirkes struktur forenkles, at det vil åpne for samordnet strategi og vurderinger av bruk av ressurser, og at det vil forebygge og løse konflikter.

Vedtatt med 11 stemmer.

7. Kirkemøtet mener at ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå som et utgangspunkt i kirkeordningen, men mener det må stimuleres til dannelse av interkommunale fellesorgan for soknene der forholdene ligger til rette for dette.

Vedtatt med 11 stemmer

8. Kirkemøtet mener at oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene bør justeres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar må tydeliggjøres og fellesrådene må fremstå mer som serviceorganer som støtter opp om menighetsrådene. Menighetsrådet og fellesrådet bør ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre. Ansvarsfordelingen ved utarbeidelse av kirkelige planer for virksomheten må klargjøres.

Enstemmig vedtatt

11. Biskopens tilsyn innebærer blant annet at biskopen gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning skal ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere (jf. tjenesteordning for biskoper § 1). Denne tilsynsfunksjonen bør utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre viglede medarbeidere, og biskopen skal sikres en uavhengighet i den kirkelige strukturen.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og ha arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

Vedtatt med 11 stemmer

12. For å ivareta sin rolle i kirken, mener Kirkemøtet at biskopen må ha tilstrekkelige virkemidler og støtte av en fagstab. Biskopen skal fortsatt ha ordinasjons- og vigslingsmyndighet for prester og viglede medarbeidere og myndighet til å treffe vedtak om tap av rett til å utøve prestatjeneste i Den norske kirke. Som virkemiddel for biskopens tilsynsansvar skal biskopen ha rett til å innkalle alle kirkelige medarbeidere til møte – uten at det etableres tilsynssak – samt gi råd og veiledning, og også bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse. Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene. Biskopen bør ha ansvar for prester og andre viglede medarbeideres arbeidsveiledning og etter- og videreutdanning. Biskopen må fortsatt ha myndighet til å forordne gudstjenester, samt rett til å møte i alle råd.

Vedtatt med 11 stemmer

14. Kirkemøtet mener at bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ.

Vedtatt med 14 stemmer

15. Kirkemøtet mener bispedømmerådene sine oppgaver i dag bør videreføres i den fremtidige kirkeordningen, men at flere oppgaver bør delegeres til soknets organer.

Vedtatt med 11 stemmer

16. Kirkemøtet går inn for en modifisering av dagens arbeidsgiveransvar i Den norske kirke ved at prestene fortsatt bør være ansatt i det nasjonale rettssubjektet med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet bør beholde arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det forutsetter en ordning med felles daglig ledelse for alle kirkelige tilsatte som arbeider i soknet, og at menighetsrådet får innstillingsmyndighet ved tilsetting av prester.

Vedtatt med 11 stemmer

17. Kirkemøtet mener at arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ved delegasjon bør ivaretas av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.

Vedtatt med 11 stemmer

18. Kirkemøtet går inn for at det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, men hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger. Kirkemøtet understreker at situasjonen i Oslo tilsier at bør gjøres mindre tillempinger i kirkeordningen i dette bispedømmet. Videre mener Kirkemøtet det bør gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.

Enstemmig vedtatt.

19. Kirkemøtet mener at preste-tjenesten og andre vigslede tjenester sitt særpreg bør ivaretas gjennom at det vedtas egne tjenesteordninger for de ulike tjenestene, og at de gis anledning til å delta i fagmøter med biskopen.

Videre mener Kirkemøtet at dette kan ivaretas ved at arbeidsgiveransvaret for prestene videreføres hos biskopen/bispedømmerådet.

Vedtatt med 11 stemmer.

II Kirkemøtet går inn for alternativ C – samordnet arbeidsgiverorganisering

Vedtatt med 11 stemmer.

III. Kirkemøtet fatter følgende veivalg som er uavhengig av alternativ:

2. Kirkemøtet går inn for å videreføre dagens finansieringsordning over kommunale og statlige budsjetter.

Enstemmig vedtatt.

3. Kirkemøtet ønsker ikke på nåværende tidspunkt å uttale seg i retning av noe som kan oppfattes som å undergrave dagens finansieringsordning. Kirkemøtet har samtidig merket seg at det er bred oppslutning blant høringsinstansene om en ordning med livssynsavgift i det tilfelle dagens finansieringsordning skulle falle bort.

Punktet utgår – enstemmig vedtatt.

5. Kirkemøtet legger til grunn at soknet fortsatt skal være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt slik som i dag. Kirkemøtet mener en ikke bør foreta en fullstendig gjennomgang av soknestørrelse nå.

Enstemmig vedtatt.

6. Kirkemøtet mener ordningen med to organer for soknet bør videreføres.

Vedtatt med 14 stemmer.

9. Kirkemøtet mener at all virksomhet i soknet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og at det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Kirkemøtet mener at biskopen/bispedømmerrådet må delegerer arbeidsgiverfunksjoner til en daglig leder som er forpliktet på føringer gitt av soknets organer.

Enstemmig vedtatt.

10. Kirkemøtet mener at daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet må regelfestes.

Kirkemøtet mener at soknepresten bør ha en viktig rolle som pastoral leder i soknet. Soknepresten kan også, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Kirkemøtet mener at den daglige lederen bør ha en kirkefaglig utdanning.

Enstemmig vedtatt.

13. Kirkemøtet mener dagens ordning hvor Kirkerådet tilsetter biskoper etter en rådgivende avstemming bør videreføres. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere.

Vedtatt med 8 stemmer.

20. Kirkemøtet legger til grunn at Kirkemøtets rolle som Den norske kirkes øverste representative organ og regelgivende myndighet videreføres, samt at Kirkemøtet får en rolle fra 2017 som det øverste organ for det nye nasjonale rettssubjektet. Kirkemøtet legger til grunn at forholdet mellom rettssubjektene og Kirkemøtets myndighet overfor soknet klargjøres nærmere i det videre utredningsarbeidet. For å ivareta balansen mellom de ulike organer og sikre en forsvarlig behandling av læresaker er det etter Kirkemøtets mening nødvendig å videreføre den type sikringer som i dag ligger i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4, og slike bestemmelser bør tas inn i selve kirkeordningen. Videre mener Kirkemøtet at det også bør etableres særlige prosedyrer for vedtak i andre saker av stor viktighet, f.eks. endringer i grunnleggende bestemmelser i kirkeordningen.

Enstemmig vedtatt.

21. Kirkemøtet mener at Kirkemøtets sammensetning i hovedsak bør videreføres som i dag. Etter Kirkemøtets oppfatning er det en fordel at Kirkemøtets medlemmer i mellom Kirkemøtets samlinger tar del i kirkestyret gjennom bispedømmerrådet. Kirkemøtet legger til grunn at biskopen og et visst antall prester fortsatt bør være medlemmer av Kirkemøtet med stemmerett, i tråd med samvirkemodellen mellom prestatjenesten og valgte representanter for kirkemedlemmene.

Vedtatt med 12 stemmer.

Videre mener Kirkemøtet at sammensetningen i større grad må gjenspeile antallet medlemmer i de ulike bispedømmeråd

Avsnittet utgår, vedtatt med 12 stemmer.

22. Kirkemøtet mener at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning bør være et sentralt organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene.

Avsnittet vedtatt med 11. stemmer

Videre mener Kirkemøtet at man viderefører ordningen der Kirkerådet er ansvarlig for forberedelse og oppfølging av saker som hører inn under Kirkemøtets myndighet. I lære- og liturgisaker skal Kirkerådet forelegge saken for Bispemøtet, som uttaler seg.

Bispemøtets uttalelse skal tillegges særlig vekt i Kirkerådets behandling, og den skal følge saken til Kirkemøtet.

Avsnittet vedtatt med 11 stemmer.

23. For å ivareta biskopenes selvstendige rolle, mener Kirkemøtet at preses bør gis rollen til å ivareta arbeidsgiverfunksjoner for de øvrige biskopene.

Enstemmig vedtatt.

24. i) Kirkemøtet mener at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer, og at bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.

Enstemmig vedtatt.

- ii) Kirkemøtet understreker at det bør tilstrebes minst 20 prosents representasjon av unge under 30 år og minst 40 prosents representasjon av begge kjønn i Kirkerådet.

Enstemmig vedtatt.

- iii) Etter Kirkemøtets vurdering bør dagens ordning hvor både det demokratiske valgte rådsorganet og det administrative sekretariatet heter Kirkerådet, videreføres, for å understreke at sekretariatet ikke er et selvstendig organ, men gjennomfører de vedtak det valgte rådet har vedtatt.

Enstemmig vedtatt.

26. Kirkemøtet har merket seg at det har vært stor oppslutning om å videreføres Samisk kirkeråd som et råd under Kirkemøtet i høringen. Kirkemøtet viser til at det pågår et utredningsarbeid knyttet til organisering av samisk kirkeliv, og finner det naturlig å avvente å treffe mer konkrete veivalg til den aktuelle utredningen er ferdig.

Enstemmig vedtatt.

27. Det er Kirkemøtets oppfatning at ungdomsdemokratiet må regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet, og at Ungdommens kirkemøtes funksjoner videreføres som i dag. Dette har fått stor oppslutning fra de instanser som uttalte seg i spørsmålet i høringen.

Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere å fremme forslag om endringer som åpner for at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål får møte-, tale- og forslagsrett i Kirkerådet. Det forutsettes at den valgte lederen også er blant UKMs delegater på Kirkemøtet.

Enstemmig vedtatt.

Valg av modell:

Alternativ A – Storfellesråd: falt mot 4 stemmer

Alternativ C - Samordnet arbeidsgiverorganisering: vedtatt med 11 stemmer

KR 54/15 Vedtak:

- I. Kirkerådet ber direktøren ferdigstille saksdokumentet på bakgrunn av behandlingen og oversende dokumentet til Kirkemøtet.
- II. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:
 1. Kirkemøtet mener det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå slik at den lokale kirke styrkes.
Kirkemøtet mener dette bør gjøres ved at menighetsråd får innstillingsrett ved tilsetning av prester og andre kirkelige tilsatte og ved at det etableres felles daglig ledelse for fellesrådsansatte og prester.
 2. Kirkemøtet går inn for å videreføre dagens finansieringsordning over kommunale og statlige budsjetter.
 3. Utgår
 4. Kirkemøtet mener at alternativet med samordnet arbeidsgiverorganisering vil bidra til at Den norske kirkes struktur forenkles, at det vil åpne for samordnet strategi og vurderinger av bruk av ressurser, og at det vil forebygge og løse konflikter.
 5. Kirkemøtet legger til grunn at soknet fortsatt skal være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt slik som i dag. Kirkemøtet mener en ikke bør foreta en fullstendig gjennomgang av soknestørrelse nå.
 6. Kirkemøtet mener ordningen med to organer for soknet bør videreføres.
 7. Kirkemøtet mener at ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå som et utgangspunkt i kirkeordningen, men

mener det må stimuleres til dannelse av interkommunale fellesorgan for soknene der forholdene ligger til rette for dette.

8. Kirkemøtet mener at oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene bør justeres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar må tydeliggjøres og fellesrådene må fremstå mer som serviceorganer som støtter opp om menighetsrådene. Menighetsrådet og fellesrådet bør ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre. Ansvarsfordelingen ved utarbeidelse av kirkelige planer for virksomheten må klargjøres.
9. Kirkemøtet mener at all virksomhet i soknet bør inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og at det bør etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestedtjenesten. Kirkemøtet mener at biskopen/bispedømmerrådet må delegerer arbeidsgiverfunksjoner til en daglig leder som er forpliktet på føringer gitt av soknets organer.
10. Kirkemøtet mener at daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet må regelfestes.
Kirkemøtet mener at soknepresten bør ha en viktig rolle som pastoral leder i soknet. Soknepresten kan også, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Kirkemøtet mener at den daglige lederen bør ha en kirkefaglig utdanning.
11. Biskopens tilsyn innebærer blant annet at biskopen gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning skal ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere (jf. tjenesteordning for biskoper § 1). Denne tilsynsfunksjonen bør utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere, og biskopen skal sikres en uavhengighet i den kirkelige strukturen.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestedtjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.
12. For å ivareta sin rolle i kirken, mener Kirkemøtet at biskopen må ha tilstrekkelige virkemidler og støtte av en fagstab. Biskopen skal fortsatt ha ordinasjons- og vigslingsmyndighet for prester og vigslede medarbeidere og myndighet til å treffe vedtak om tap av rett til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke. Som virkemiddel for biskopens tilsynsansvar skal biskopen ha rett til å innkalle alle kirkelige medarbeidere til møte – uten at det etableres tilsynssak – samt gi råd og veiledning, og også bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse. Biskopen bør ha ansvar for prester og andre vigslede medarbeideres

arbeidsveiledning og etter- og videreutdanning. Biskopen må fortsatt ha myndighet til å forordne gudstjenester, samt rett til å møte i alle råd.

Kirkemøtet mener at biskopen skal lede prestatjenesten og utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene

13. Kirkemøtet mener dagens ordning hvor Kirkerådet tilsetter biskoper etter en rådgivende avstemming bør videreføres. Kirkemøtet mener spørsmålet om åremål må utredes nærmere.
14. Kirkemøtet mener at bispedømmerådet bør opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
15. Kirkemøtet mener bispedømmerådene oppgaver i dag bør videreføres i den fremtidige kirkeordningen, men at flere oppgaver bør delegeres til soknets organer.
16. Kirkemøtet går inn for en modifisering av dagens arbeidsgiveransvar i Den norske kirke ved at prestene fortsatt bør være ansatt i det nasjonale rettssubjektet med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet bør beholde arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det forutsetter en ordning med felles daglig ledelse for alle kirkelige tilsatte som arbeider i soknet, og at menighetsrådet får innstillingsmyndighet ved tilsetting av prester.
17. Kirkemøtet mener at arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ved delegasjon bør ivaretas av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.
18. Kirkemøtet går inn for at det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, men hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger. Kirkemøtet understreker at situasjonen i Oslo tilsier at det bør gjøres mindre tillempinger i kirkeordningen i dette bispedømmet. Videre mener Kirkemøtet det bør gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
19. Kirkemøtet mener at prestatjenesten og andre vigslede tjenester sitt særpreg bør ivaretas gjennom at det vedtas egne tjenesteordninger for de ulike tjenestene, og at de gis anledning til å delta i fagmøter med biskopen.

Videre mener Kirkemøtet at dette kan ivaretas ved at arbeidsgiveransvaret for prestene videreføres hos biskopen/bispedømmerådet.

20. Kirkemøtet legger til grunn at Kirkemøtets rolle som Den norske kirkes øverste representative organ og regelgivende myndighet videreføres, samt

at Kirkemøtet får en rolle fra 2017 som det øverste organ for det nye nasjonale rettssubjektet. Kirkemøtet legger til grunn at forholdet mellom rettssubjektene og Kirkemøtets myndighet overfor soknet klargjøres nærmere i det videre utredningsarbeidet. For å ivareta balansen mellom de ulike organer og sikre en forsvarlig behandling av læresaker er det etter Kirkemøtets mening nødvendig å videreføre den type sikringer som i dag ligger i Kirkemøtets forretningsorden § 2-4, og slike bestemmelser bør tas inn i selve kirkeordningen. Videre mener Kirkemøtet at det også bør etableres særlige prosedyrer for vedtak i andre saker av stor viktighet, f.eks. endringer i grunnleggende bestemmelser i kirkeordningen.

21. Kirkemøtet mener at Kirkemøtets sammensetning i hovedsak bør videreføres som i dag. Etter Kirkemøtets oppfatning er det en fordel at Kirkemøtets medlemmer i mellom Kirkemøtets samlinger tar del i kirkestyret gjennom bispedømmerådet. Kirkemøtet legger til grunn at biskopen og et visst antall prester fortsatt bør være medlemmer av Kirkemøtet med stemmerett, i tråd med samvirkemodellen mellom prestatjenesten og valgte representanter for kirkemedlemmene.
22. Kirkemøtet mener at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning bør være et sentral organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene.

Videre mener Kirkemøtet at man viderefører ordningen der Kirkerådet er ansvarlig for forberedelse og oppfølging av saker som hører inn under Kirkemøtets myndighet. I lære- og liturgisaker skal Kirkerådet forelegge saken for Bispemøtet, som uttaler seg. Bispemøtets uttalelse skal tillegges særlig vekt i Kirkerådets behandling, og den skal følge saken til Kirkemøtet.

23. For å ivareta biskopenes selvstendige rolle, mener Kirkemøtet at preses bør gis rollen til å ivareta arbeidsgiverfunksjoner for de øvrige biskopene.
24.
 - i) Kirkemøtet mener at Kirkerådet i dag har et passende antall medlemmer, og at bestemmelsen om at hvert bispedømme skal ha minst én representant i Kirkerådet bør opprettholdes.
 - ii) Kirkemøtet understreker at det bør tilstrebes minst 20 prosents representasjon av unge under 30 år og minst 40 prosents representasjon av begge kjønn i Kirkerådet.
 - iii) Etter Kirkemøtets vurdering bør dagens ordning hvor både det demokratiske valgte rådsorganet og det administrative sekretariatet heter Kirkerådet, videreføres, for å understreke at sekretariatet ikke er et selvstendig organ, men gjennomfører de vedtak det valgte rådet har vedtatt.

- 26.² Kirkemøtet har merket seg at det har vært stor oppslutning om å videreføres Samisk kirkeråd som et råd under Kirkemøtet i høringen. Kirkemøtet viser til at det pågår et utredningsarbeid vedrørende en eventuell etablering av et samisk valg møte og finner det naturlig å avvente og treffe mer konkrete veivalg om samisk kirkeliv til den aktuelle utredningen er ferdig.
27. Det er Kirkemøtets oppfatning at ungdomsdemokratiet må regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet, og at Ungdommens kirkemøtes funksjoner videreføres som i dag. Dette har fått stor oppslutning fra de instanser som uttalte seg i spørsmålet i høringen. Kirkemøtet ber Kirkerådet vurdere å fremme forslag om endringer som åpner for at lederen av Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål får møte-, tale- og forslagsrett i Kirkerådet. Det forutsettes at den valgte lederen også er blant UKMs delegater på Kirkemøtet.

III. Kirkemøtet går inn for alternativ C – samordnet arbeidsgiverorganisering.

KR 55/15 Læreorgan for Den norske kirke

Sammendrag

Lærenemnd for Den norske kirke ble opprettet ved lov i 1987, i dag § 27 i kirkeloven. Bakgrunnen var et ønske både fra kirken og fra de statlige myndigheter om et kirkelig organ som kunne gi autoritative råd til kirkedepartementet i lærespørsmål. Lærenemnda består i dag av samtlige tjenestegjørende biskoper, fem teologisk sakkyndige, hvorav tre oppnevnt av de teologiske fakultetene og to av Kirkemøtet, samt fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet.

Lærenemnda, slik den er utformet og begrunnet i dag, er knyttet til statskirkeordningen. Den er begrunnet i at departementet ikke selv ville ta stilling i saker som var knyttet til læren, men lytte til råd fra kirken. Når Kongen ikke lenger er øverste kirkestyre er dermed også forutsetningene for lærenemnda endret. Det er derfor tidligere tatt til orde for at lærenemnda i sin nåværende form ikke lenger er nødvendig, men at læresaker kan ivaretas av Bispemøtet og Kirkemøtet. I høringsnotatet *Veivalg for fremtidig kirkeordning* innstilte derfor et flertall i Kirkerådet på at nemnda ikke skulle videreføres. Dette synet fikk tilslutning fra et flertall av høringsinstansene. Det var imidlertid usikkerhet om saken var tilstrekkelig utredet.

Derfor sendte Kirkerådet ut en bredere presentasjon av læresaksbehandling og lærenemnd og sendte på en begrenset høring noen alternativer for videreføring av lærenemnda. Høringsnotatet la til grunn at en videreføring av et læreorgan er begrenset i forhold til

² Ettersom vedtaksnummereringen følger høringsspørsmålene sin nummerering, er det et hopp fra nr. 24 til 26, som følge av at spørsmålet om Den norske kirkes lærenemnd ble tatt ut og innarbeidet i en egen sak.

dagens lærenemnd, ved at det bare vil forholde seg til læreklage rettet mot enkeltpersoner. Høringsnotatet hadde tre alternativer til videreføring av læreansvar:

- a) Bispemøtet fungerer som læreorgan
- b) Bispemøtet supplert med teologisk sakkyndige fungerer som læreorgan
- c) Det opprettes et Teologisk råd for Den norske kirke som kan fungere som et rådgivende læreorgan.

Resultatet av denne høringen viste at det var liten tilslutning for alternativ c). Det var stor tilslutning til at Bispemøtet skulle ivareta læresaker, og at det ble vurdert som positivt om biskopene ble supplert med teologisk sakkyndige. Det var derimot ulike syn på hvorvidt det var Bispemøtet selv eller en annen instans som skulle oppnevne sakkyndige.

Kirkerådets endelige forslag tar hensyn til synet om at Bispemøtet ivaretar læresaker, og som dermed har det avgjørende votum. Det tar også hensyn til ønsket om å utvide Bispemøtets kompetanse med teologisk sakkyndige, for øvrig i tråd med tidligere forvaltningstradisjon. Disse vil imidlertid, slik forslaget er utformet, opptre som rådgivere uten stemmerett.

Forslag til vedtak

Kirkerådet foreslår for Kirkemøtet å vedta følgende reglement for behandling av lærespørsmål knyttet til personalsaker:

Reglement for Bispemøtets behandling av læreklager

§ 1. Bispemøtet gir etter anmodning uttalelse i saker der noen er klaget inn for å lære eller opptre i strid med Den norske kirkes bekjennelse.

§ 2. Når Bispemøtet behandler denne type saker tiltres møtet av fire teologisk sakkyndige med talerett, oppnevnt av Bispemøtet etter forslag fra de læresteder som tildeler cand.theol.-grad. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

Bispemøtet kan videre tiltres av en person med talerett som påklagede peker ut. Påklagede har rett til å redegjøre for sitt syn skriftlig, og, så fremt saken behandles i møte, også muntlig. En eventuell skriftlig redegjørelse fra påklagede følger saken.

§ 3. Anmodning om å ta opp en sak til behandling rettes til preses. Læresak kan bare reises i saker som gjelder sentrale lærepunkter med en vidtrekkende karakter.

Bispemøtet kan avvise saker som ikke anses å ha den karakter at de foranlediger behandling etter disse regler.

§ 4. Læresak kan reises av:

Kirkerådet

Den norske kirkes klagenemnd

En biskop, som kan reise læresak av eget tiltak, etter læreklage fra andre eller etter anmodning av en tilsatt som ønsker å få sin lære bedømt.

I tjenstesaker vedrørende personer i kirkelig stilling reises læresak av biskopen i det bispedømme hvor vedkommende gjør tjeneste. Dersom læreklage blir reist i

forbindelse med en tilsettingssak i et annet bispedømme, er biskopen i det bispedømme hvor stillingen er lyst ledig, ansvarlig for behandlingen. Læresak vedrørende søker som ikke er tilsatt i offentlig kirkelig stilling reises av biskopen i det bispedømme hvor stillingen søkes.

Læresak mot biskop kan bare reises av Kirkerådet eller preses.

§ 5. Før læresak blir brakt inn for Bispemøtet, skal biskopen ha hatt inngående drøftelser og samtaler med den person lærespørsmålet gjelder med sikte på å oppnå slik avklaring at læresak kan unngås. Vedkommende kan utpeke en person til å delta i drøftelsene og samtale. Dersom læresak etter dette blir reist, skal vedkommende ha kopi av henvendelsen til Bispemøtet. Gjelder læreklagen en biskop skal samtale føres av preses.

§ 6. Hvis det i en tilsettingssak under den forberedende saksbehandling eller i tilsettingsorganet fremkommer læremessig ankemål mot en søker som ellers ville være aktuell kandidat, går saken til vedkommende biskop til vurdering av om læresak bør reises. Hvis læresak blir reist, utsettes tilsettingssaken. Hvis biskopen avviser ankemålet, fortsetter tilsettingssaken, idet klagen settes ut av betraktning.

§ 7. Hvis den som læresak er reist mot endrer oppfatning, fratrer sin stilling eller trekker sin søknad tilbake, bortfaller videre behandling.

§ 8. Bispemøtets forhandlinger er fortrolige. Når det i en læresak ikke er enighet skal det i Bispemøtets uttalelse redegjøres for de forskjellige standpunkter. Hvert medlem har rett til å gi uttrykk for sitt syn i en skriftlig fremstilling.

§ 9. Bispemøtets uttalelse sendes til den som har reist saken, og til påklagede. Hvis Bispemøtets uttalelse konkluderer med at det kan være grunnlag for en tjenstlig reaksjon, sendes saken til det organ som spørsmålet om tjenstlige reaksjoner hører under med kopi til påklagede. I motsatt fall sendes melding bare til påklagede.

Egil Morland fremmet følgende forslag til:

§ 2 Når Bispemøtet behandler denne type saker tiltres møtet av fire teologisk sakkyndige med talerett, oppnevnt av Bispemøtet. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

§ 6 siste punktum: Hvis biskopen avviser *klagen*, fortsetter tilsettingssaken.

Kristin Gunleiksrud Raaum fremmet følgende endringsforslag:

§ 2 første setning: Primært – tale- og stemmerett. Subsidiært: punktum etter ... fire teologisk sakkyndige.

Helga Haugland Byfuglien fremmet følgende endringsforslag:

§ 2 Første avsnitt utgår, i andre avsnitt utgår ordet *videre*.

Administrasjonen endrer begrepet ankemål til klage. Siste setning strykes - § 6

Votering

Gunleiksrud Raams forslag § 2: Falt mot 3 stemmer

Byfugliens forslag § 2: Falt mot 2 stemmer

Morlands forslag § 2: Vedtatt med 12 stemmer

Adm forslag § 2: Falt mot 2 stemmer

KR 55/15 Vedtak:

Som foreslått, men med ny formulering §§ 2 og 6:

§ 2. Når Bispemøtet behandler denne type saker tiltres møtet av fire teologisk sakkyndige med talerett, oppnevnt av Bispemøtet. Oppnevningen er knyttet til den enkelte sak.

§ 6. Hvis det i en tilsettingssak under den forberedende saksbehandling eller i tilsettingsorganet fremkommer læremessig klage mot en søker som ellers ville være aktuell kandidat, går saken til vedkommende biskop til vurdering av om læresak bør reises. Hvis læresak blir reist, utsettes tilsettingssaken. Hvis biskopen avviser klagen, fortsetter tilsettingssaken, idet klagen settes ut av betraktning.

Enstemmig vedtatt

KR 56/15 Tilslutning til sentral arbeidsgiverorganisasjon

Sammendrag

Kirkerådet og Kirkemøtet har tidligere behandlet saker om å bruke en arbeidsgiverorganisasjon i arbeidet med å forberede arbeidsgiverrollen frem til rettssubjektivitet foreligger og virksomhetsoverdragelse skal gjennomføres. Kirkemøtet i 2014 fastsatte at dette fortrinnsvis skulle være KA (KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter). Arbeidsgiverutvalget i Kirkerådet forhandlet deretter frem en samarbeidsavtale mellom Kirkerådet og KA. Avtalen er også en intensjonsavtale om innmelding i KA når rettssubjektivitet foreligger. Avtalen ble vedtatt i Kirkerådet i sak KR 40/14.

I forslag til ny kirkelov § 24, femte ledd fremgår det at det er Kirkemøtet som må ta stilling til og velge arbeidsgiverorganisasjon. Dersom Kirkemøtet velger KA vil Kirkerådet forestå den praktiske innmeldingen og den daglige dialogen med KA.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak

1. Kirkemøtet gir KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter (KA) fullmakt til å inngå og si opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppsigelse på Dnks vegne når det foreligger rettssubjektivitet for Dnk.
2. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å iverksette innmelding i KA, og følge opp medlemskapet.

Administrasjonen fremmet i møtet nytt forslag til vedtakspunkt 2:

Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å:

- Melde det nye rettssubjektet inn i KA
- Forhandle vilkårene for medlemskapet
- Forvalte medlemsskapet

KR 56/15 Vedtak:

1. Kirkemøtet gir KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter (KA) fullmakt til å inngå og si opp tariffavtale, samt å gi eller motta kollektiv arbeidsoppsigelse på Dnks vegne når det foreligger rettssubjektivitet for Dnk.
2. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å:
 - Melde det nye rettssubjektet inn i KA
 - Forhandle vilkårene for medlemskapet
 - Forvalte medlemskapet
3. Kirkerådet ber om å få saken tilbake i januar 2016.

Enstemmig vedtatt

KR 57/15 Elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmeldinger av Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet har i lengre tid mottatt henvendelser fra medlemmer og andre enkeltpersoner med krav om at Den norske kirke bør innføre nye måter å foreta inn- og utmeldinger på som er mer i takt med den digitalisering som foregår ellers i samfunnet.

I dag foregår innmelding i Den norske kirke ved at den enkelte personlig møter opp ved det menighetskontor der vedkommende er folkeregistrert bosatt. For utmeldinger er det i tillegg adgang til å fylle ut et utmeldingsskjema og sende dette til den lokale menigheten.

En elektronisk selvbetjeningsløsning er et IKT-basert system der enkeltpersoner selv kan sjekke og administrere sitt medlemskap ved hjelp av en sikker, internettbasert tjeneste.

Denne saken drøfter fordeler og ulemper ved innføring av en slik løsning.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar at det åpnes for en elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Administrasjonen fremmet i møtet nytt punkt 1 i forslag til vedtak:

Kirkerådet tar Anmodning om lovendring vedrørende Den norske kirkes medlemsregister jf. brev av 2.november 2015 til Kulturdepartementet, til etterretning.

KR 57/15 Vedtak:

1. Kirkerådet tar Anmodning om lovendring vedrørende Den norske kirkes medlemsregister jf. brev av 2.november 2015 til Kulturdepartementet, til etterretning.
2. Kirkerådet vedtar at det åpnes for en elektronisk selvbetjeningsløsning for innmelding i og utmelding av Den norske kirke.

Enstemmig vedtatt

KR 58/15 Kirkemøtet 2016 – Program og sakliste

Sammendrag

Det er Kirkerådet som i henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-3 første og annet ledd, forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles, og som har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføringen av møtet.

Kirkerådet bes på dette møtet å vedta en foreløpig sakliste og å drøfte programmet for Kirkemøtet 2016. Kirkemøtet 2016 finner sted i Trondheim, med møtestart onsdag 6. april og avslutning tirsdag 12. april.

Forslag til foreløpig sakliste inneholder 19 saker, hvorav 16 saker går til ordinær komitebehandling.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige sakliste for Kirkemøtet 2016:

KM 01/16 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/16 Valg og oppnevninger

1. Valg av dirigentskap for møtet
2. Valg av tellekorps
3. Valg av protokollkomité for perioden 2016 – 2020
4. Valg av valgkomité for perioden 2016 – 2020
5. Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
6. Valg av komitéledere for møtet
7. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
8. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
9. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

KM 03/16 Orienteringssaker

1. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2015

2. Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2015
 3. Protokoll fra Bispemøtet 2015/16
 4. Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2015
 5. Årsmelding fra Døvekirkenes fellestråd 2015
 6. Evaluering kirkevalget 2015
 7. Reformasjonsmarkeringer 2017
 8. LVFs generalforsamling 2017
- KM 04/16 Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk
- KM 05/16 Kirkemøtets budsjettreglement
- KM 06/16 Reglement for Bispemøtet
- KM 07/16 Klagenemnd
- KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning
- KM 09/16 Læreorgan for Den norske kirke
- KM 10/16 Valg av Arbeidsgiverorganisasjon
- KM 11/16 Retningslinjer for prostiråd og prostimøter
- KM 12/16 Kirkemøtets dirigentskap
- KM 13/16 Endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden
- KM 14/16 Etablering av kontrollorgan for Kirkemøtet
- KM 15/16 Religionsmøte og dialog
- KM 16/16 Kirken – på veg mot en felles visjon
- KM 17/16 Kirkelig vigsel for likekjønnede par
- KM 18/16 Kirkemøtets tildelinger
- KM 19/16 Organisering av arbeidsgiveroppgaver

2. Kirkerådet vedtar komitefordelingen slik den foreligger i saksdokumentet
3. Kirkerådet ber administrasjonen arbeide videre med planlegging av KM 2016 ut fra de føringer som ble gitt i møtet.

Vedtak KR 58/15

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2016:
 - KM 01/16 Innstilling fra protokollkomiteen
 - KM 02/16 Valg og oppnevninger
 10. Valg av dirigentskap for møtet
 11. Valg av tellekorps
 12. Valg av protokollkomité for perioden 2016 – 2020
 13. Valg av valgkomité for perioden 2016 – 2020
 14. Fordeling av medlemmer på Kirkemøtets komiteer
 15. Valg av komitéledere for møtet
 16. Valg av Kirkeråd og Kirkerådets leder
 17. Valg av Mellomkirkelig råd og Mellomkirkelig råds leder
 18. Valg av Samisk kirkeråd og Samisk kirkeråds leder

KM 03/16 Orienteringssaker

	1. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2015
	2. Årsmelding fra de sentralkirkelige råd 2015
	3. Protokoll fra Bispemøtet 2015/16
	4. Årsmelding fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2015
	5. Årsmelding fra Døvekirkenes fellesråd 2015
	6. Evaluering kirkevalget 2015
	7. Reformasjonsmarkeringer 2017
	8. LVFs generalforsamling 2017
KM 04/16	Arbeidsgiverspørsmål i tilknytning til virksomhetsoverdragelsen – utkast til aktuelle regelverk
KM 05/16	Kirkemøtets budsjettreglement
KM 06/16	Reglement for Bispemøtet
KM 07/16	Klagenemnd
KM 08/16	Veivalg for fremtidig kirkeordning
KM 09/16	Læreorgan for Den norske kirke
KM 10/16	Valg av Arbeidsgiverorganisasjon
KM 11/16	Retningslinjer for prostiråd og prostimøter
KM 12/16	Kirkemøtets dirigentskap
KM 13/16	Endringer i regler for valg av Kirkeråd og tilhørende endringer i Kirkemøtets forretningsorden
KM 14/16	Etablering av kontrollorgan for Kirkemøtet
KM 15/16	Religionsmøte og dialog
KM 16/16	Kirken – på veg mot en felles visjon
KM 17/16	Kirkelig vigsel for likekjønnede par
KM 18/16	Kirkemøtets tildelinger
KM 19/16	Organisering av arbeidsgiveroppgaver

2. Kirkerådet vedtar komitefordelingen slik den foreligger i saksdokumentet
3. Kirkerådet ber administrasjonen arbeide videre med planlegging av KM 2016 ut fra de føringer som ble gitt i møtet.

KR 59/15 Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner

Sammendrag

I løpet av de siste årene har både diakontjenesten og undervisningstjenesten vært utredet når det gjelder tjenesteforståelse, vigsling og liturgisk bekledning, jfr. sakene KM 09/11, 08/13 og 07/15. Både sak KM 09/11 «Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster» og sak KM 07/15 «Undervisningstjenesten i Den norske kirke» har merknader og vedtakspunkt som forutsetter at retningslinjene for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner blir revidert.

Kirkerådet vedtok forslag til reviderte retningslinjer i sak KR 25/15 og oversendte disse til Bispemøtet for uttalelse. Bispemøtet behandlet retningslinjene i sitt oktobermøte, sak BM 41/15. I sin uttalelse slutter Bispemøtet seg til at det er behov for å ajourføre

retningslinjene, og at det er avgjørende at kirkens tjenester utvikles i tråd med sin grunnleggende identitet og egenart. Bispemøtet ser det som naturlig og ønskelig at både diakontjenesten og katekettjenesten synliggjøres i menighetens gudstjenesteliv og mener fremlagte forslag gir et godt uttrykk for rett balanse mellom deltakelse i gudstjenesten og de oppgaver som står i sentrum for tjenestenes særlig oppdrag.

Når det gjelder sakramentsforvaltning, understreker Bispemøtet at sakramentsforvaltningen i Den norske kirke er lagt til prestedtjenesten. Bispemøtet anfører at setningen som omtaler kateketens og diakonens anledning til å forvalte sakramentene/forrette nattverd i særskilte tilfeller, bør formuleres slik at det fremkommer hvem som avgjør når et særskilt tilfelle foreligger.

I det reviderte forslaget til retningslinjer som fremmes for Kirkerådet, er Bispemøtets anliggende om å tydeliggjøre at det er biskopen som avgjør når et særskilt tilfelle foreligger, ivaretatt i punkt 2.1.5 og 3.1.5. I punkt 2.1.4 har administrasjonen foretatt en redaksjonell justering og erstattet begrepet hovedliturg med liturg, i tråd med gudstjenestereformens terminologi. Retningslinjene er for øvrig uendret i forhold til Kirkerådets vedtak i sak 25/15.

Forslag til vedtak

Kirkerådet fastsetter følgende reviderte retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, jfr. KM sak 07/15, punkt 5.

1. Felles innledende bestemmelser

Punkt 1.1 skal lyde:

Utgangspunktet for kateketens gudstjenestelige funksjoner er det undervisningsoppdrag kateketen er vigslet til ifølge gjeldende vigslingsordning og tjenesteordning.

Utgangspunktet for diakonens gudstjenestelige funksjoner er den diakonale tjeneste diakonen er vigslet til ifølge gjeldende vigslingsordning og tjenesteordning.

Punkt 1.2 skal lyde:

Kateketen og diakonen tar del i planlegging og forberedelsen av gudstjenester og kirkelige handlinger i samarbeid med øvrige ansatte og ulønnede medarbeidere som er involvert i gudstjenestearbeidet.

Kateketens og diakonens deltakelse og medvirkning ved gudstjenester og kirkelige handlinger skjer under ledelse av soknepresten eller forrettende prest, jf. tjenesteordningens § 7.

Punkt 1.3 skal lyde:

Omfanget av kateketens og diakonens tjeneste knyttet til gudstjenester og kirkelige handlinger skal forankres i menighetens lokale grunnordning og medarbeiderens stillingsbeskrivelse, jf. tjenesteordningens § 3, tredje ledd.

Tidligere punkt 1.4 utgår.

Tidligere punkt 1.5 blir nytt punkt 1.4 og skal lyde:

Ved utøvelsen av gudstjenestelige funksjoner bærer kateket og diakon liturgisk drakt.

Liturgisk drakt for vigslet diakon og kateket er alba med skråstilt stola.
Tidligere punkt 1.6 utgår.

2. Kateketen

Punkt 2.1 skal lyde:

Forberedelse til og medvirkning ved hovedgudstjenesten og andre gudstjenester

Punkt 2.1.2 skal lyde:

2.1.2 Menighetens forbønn

Kateketen bør regelmessig ta del i forberedelsen av lokalt utformede bønner under menighetens forbønn med særlig ansvar for å bringe fram bønneemner med tilknytning til menighetens undervisningsoppdrag.

Kateketen kan lede forbønnen eller legge til rette for andre medliturger som forbønnsledere.

Punkt 2.1.3 skal lyde:

2.1.3 Planlegge og forrette

Kateketen bør gis ansvar for å planlegge og være liturg eller medliturg ved gudstjenester med særlig tilknytning til menighetens undervisning for alle aldersgrupper:

- Gudstjenester i tilknytning til menighetens trosopplæring.
- Gudstjenester knyttet til ulike arrangement for barn og ungdom.
- Gudstjenester med særlig tilknytning til voksenundervisning.
- Skole- og barnehagegudstjenester.

Punkt 2.1.4 skal lyde:

2.1.4 Konfirmasjonstidens gudstjenester

Kateketen skal delta i planlegging og gjennomføring av konfirmasjonstidens gudstjenester for de konfirmanter som kateketen har et særlig ansvar for.

-Dette gjelder gudstjeneste med presentasjon av konfirmanter, konfirmasjonsgudstjeneste med forbønn for den enkelte og øvrige gudstjenester som inngår i konfirmasjonstiden.

-Kateket og prest samarbeider og fordeler ansvar, liturgiske og forkynnende oppgaver mellom seg.

-I særlige tilfeller forretter kateketen konfirmasjonsgudstjenesten som liturg.

Nytt punkt 2.1.5

2.1.5 Sakramentene

I kraft av sin vigsling er kateketen autorisert som nattverdmedhjelper og kan delta ved utdelingen av nattverden.

Biskopen kan i særskilte tilfeller gi kateketen fullmakt til å forvalte sakramentene innen rammen av menighetens undervisningstjeneste.

4. Diakonen

Punkt 3.1 skal lyde:

3.1 Forberedelse til og medvirkning ved hovedgudstjenesten og andre gudstjenester

Punkt 3.1.3 skal lyde:

3.1.3 Menighetens forbønn

Diakonen bør regelmessig ta del i forberedelsen av lokalt utformede bønner under menighetens forbønn med særlig ansvar for å bringe fram diakonale bønneemner.

Diakonen kan lede forbønnen eller legge til rette for medliturger som forbønnsledere.

Punkt 3.1.5 skal lyde:

3.1.5 Sakramentene

I kraft av sin vigsling er diakonen autorisert som nattverdmedhjelper og kan delta ved utdelingen av nattverden.

Biskopen kan i særskilte tilfeller gi diakonen fullmakt til å forvalte sakramentene innen rammen av menighetens diakonale oppdrag.

Erling Birkedal fremmet følgende endringsforslag:

§ 2.1.5 andre ledd: I særlige tilfeller kan kateketen forvalte sakramentene innen rammen av menighetens undervisningstjeneste.

§ 3.1.5 andre ledd: I særlige tilfeller kan diakonen forvalte sakramentene innen rammen av menighetens diakonale tjeneste.

Votering:

Birkedal § 2.1.5: falt mot 5 stemmer

Birkedal § 3.1.5: falt mot 5 stemmer

Vedtak KR 59/15

Som foreslått

KR 60/15 Etableringen av et nytt kontrollorgan for Kirkemøtet

Sammendrag

Som ledd i forberedelsen til forvaltningsreformen har Kirkerådet utredet behovet for og de nærmere rammer og oppgaver for et eget kontrollorgan som på Kirkemøtets vegne kan kontrollere den kirkelige forvaltningen innen det nye rettssubjektet for kirken som foreslås etablert fra 2017.

Sammenholdt med at Riksrevisjonen ikke lenger vil utføre forvaltningsrevisjon av den statlige del av den kirkelige organisasjon, er det Kirkerådets nye rolle på økonomifeltet som er den direkte foranledningen til at et slikt organ må vurderes opprettet. Det viktigste kontrollbehovet som oppstår, er rettet mot Kirkerådet – i særlig grad knyttet til hvordan

Kirkerådet ivaretar de oppgaver innen økonomiforvaltningen som er foreslått lagt til Kirkerådet.

De overordnede spørsmål saken reiser var på høring høsten 2015 – etter at Kirkerådet i sitt junimøte godkjente et utkast til høringsnotat. Samtlige høringsinstanser støttet forslaget om etableringen av et nytt kontrollorgan. Det var også god oppslutning om de foreløpige vurderingene til Kirkerådet.

Kirkerådet foreslår et slikt kontrollorgan opprettet – etter kommunalt mønster kalt et *kontrollutvalg* og med en rolle som i stor grad kan sammenlignes med det kommunale utvalget. Kirkerådet anbefaler at kontrollutvalget overtar de oppgaver dagens *protokollkomité* har hatt mellom Kirkemøtene, samtidig som protokollkomiteens mandat under kirkemøtet utvides noe – til også se til at Kirkemøtets vedtak ikke lider av feil. Denne endringen fremgår av utkast til endring i Kirkemøtets forretningsorden.

Kirkerådet drøfter om kontrollfeltet bør være avgrenset til bare å gjelde Kirkerådets virksomhet, og ikke omfatte alle organer innen det nye rettssubjektet. En slik avgrensning foreslås, men den kan være gjenstand for nærmere vurdering. Blant annet for å unngå vanskelige avgrensinger, foreslås mandatet ikke å være avgrenset til kontroll av økonomiforvaltningen.

Saksfremlegget munner ut i et forslag til *Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg*, der kontrollutvalget foreslås gitt et vidt mandat til å føre kontroll med Kirkerådet, herunder å ha en viktig funksjon overfor revisjonen.

Forslag til vedtak

I Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende:

Regler for Den norske kirkes kontrollutvalg

§ 1. Valg og sammensetning

I det første møte i sin valgperiode velger Kirkemøtet medlemmer og varamedlemmer til Den norske kirkes kontrollutvalg (heretter kontrollutvalget). Medlemmene velges for hele valgperioden.

Medlemskap i Den norske kirke er et vilkår for å være medlem eller varamedlem av kontrollutvalget.³

Kontrollutvalget skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Minst to medlemmer og likeledes varamedlemmer skal velges blant Kirkemøtets medlemmer.

Kirkemøtet velger leder og nestleder, som begge skal være medlem av Kirkemøtet.

Utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget, er medlemmer av Kirkerådet og de øvrige sentralkirkelige råd, ansatte i den sentralkirkelige administrasjon, daglig leder av bispedømmerådene virksomhet samt Den norske kirkes revisor.

§ 2. Kontrollutvalgets mandat

³ I dag følger dette også av kirkeloven § 29, som ikke er foreslått endret fra 2017.

Kontrollutvalget skal på Kirkemøtets vegne forestå den løpende kontroll⁴ med Kirkerådets virksomhet – herunder kontrollere om Kirkemøtets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget skal se til at Den norske kirkes regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal se til at Kirkerådets virksomhet blir undergitt forvaltningsrevisjon.

Herunder skal kontrollutvalget se til

- at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, herunder Kirkerådets eget økonomiregelverk med tilhørende instruks, og
- at det gjennom systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger blir tilført Kirkemøtet relevant informasjon om gjennomføringen av Kirkemøtets vedtak ut fra deres innhold og forutsetninger.

Kontrollutvalget rapporterer årlig resultatene av sitt arbeid til Kirkemøtet, etter at disse først har vært forelagt Kirkerådet til uttalelse.

§ 3. Alminnelige bestemmelser om kontrollutvalgets arbeid

Uhindret av eventuell taushetsplikt skal Kirkerådet gi kontrollutvalget tilgang til de dokumenter og den informasjon utvalget ber om.

Kontrollutvalget kan som ledd i sitt arbeid rette henvendelser til andre enn Kirkerådet for å tilveiebringe relevante opplysninger.

Kontrollutvalgets medlemmer og sekretariat er undergitt forvaltningslovens regler om taushetsplikt.

§ 4. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til regnskapsrevisjon (årsregnskapet)

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal velge revisor til å revidere Den norske kirkes årsregnskap.

Kontrollutvalget holder seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og ser til at dette følger gjeldende bestemmelser og standarder for revisjon.

Kontrollutvalget mottar kopi av revisors revisjonsberetning og avgir uttalelse om denne. Kontrollutvalget skal se til at revisors merknader blir fulgt opp.

§ 5. Kontrollutvalgets arbeid knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget gir innstilling til Kirkemøtet når Kirkemøtet skal vedta plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Slik plan skal vedtas minst én gang i hver valgperiode.

Kontrollutvalget treffer nærmere bestemmelser om hvilke revisjoner som skal utføres innenfor planens rammer.

⁴ For det kommunale kontrollutvalget som har dannet mønster for forslaget, brukes i den overordnede mandatbestemmelsen dels «tilsyn», jf. kommuneloven § 77 nr. 1, dels «tilsyn og kontroll», jf. forskrift 15. juni 2004 nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner.

Forslaget om bruk kun av begrepet «kontroll» er ikke ment å utgjøre noen realitetsforskjell, men er antakelig mer forenlig med kirkelig terminologi siden begrepet tilsyn gjerne forbeholdes biskopens eller menighetsprestens tilsynsrolle.

Kontrollutvalget avgir rapport til Kirkemøtet om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse.

§ 6. Administrative forhold

Kontrollutvalget er direkte underordnet Kirkemøtet og er underlagt dets styrings- og instruksjonsmyndighet.

Kirkemøtet skal sørge for at kontrollutvalget har de ressurser som svarer til de oppgaver utvalget skal utføre.

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for sitt arbeid.⁵ Dette forslaget følger Kirkerådets innstilling til budsjett til Kirkemøtet.

Kontrollutvalget skal tildeles sekretærbistand (et sekretariat) etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.

Den som utfører sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget, er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg dette gir.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, på forhånd er tilstrekkelig utredet.

Den som utfører regnskapsrevisjon for Kirkemøtet eller revisjonsoppgaver for kontrollutvalget, kan ikke utøve sekretariatsfunksjoner for kontrollutvalget. Det samme gjelder kontrollutvalgets medlemmer.⁶

Sekretariatet skal organiseres uavhengig av Kirkerådets administrasjon og skal ikke være underlagt dens myndighet. Sekretariatet skal lokaliseres utenfor Kirkerådets sekretariat.

II I *Kirkemøtets forretningsorden* gjøres følgende endringer:

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5. Protokollkomité og valgkomité

I det første møte i perioden velges for fire år medlemmer av protokollkomité, valgkomité og Kirkemøtets øvrige komiteer.

Blant Kirkemøtets medlemmer velges tre medlemmer til protokollkomiteen og fem medlemmer til valgkomiteen, alle med personlige varamedlemmer.

Protokollkomiteen skal

1. Se til at⁷ ingen vedtak lider av innholdsmessige feil.
2. Se til at alle vedtak er truffet i samsvar med forretningsordenens bestemmelser og at også andre saksbehandlingsregler er fulgt, slik at vedtakene ikke lider av tilblivelsesfeil.

⁵ Det bør eventuelt klargjøres om dette også skal omfatte utgifter til regnskapsrevisjon.

⁶ At dette også gjelder Kirkerådets medlemmer, er så klart at det ikke er nødvendig å sies.

⁷ Uttrykket *se til at* betyr det samme som *påse at* eller *sørge for at*. Trass i den imperative ordlyd, er det ikke tanken at det skal innebære noe mer enn at dette blir *en særlig oppgave* protokollkomiteen skal *tilstrebe å løse best mulig*. Se også om kontrollutvalget i utkastet til § 2 annet og tredje ledd, der det samme uttrykket antakelig må forstås noe strengere.

3. Etter alle plenumssesjoner hvor det er fattet vedtak, gjennomgå og signere vedtakene.
4. Ved Kirkemøtets avslutning foreta en samlet gjennomgang av Kirkemøtets vedtaksprotokoll og eventuelt godkjenner den i henhold til Kirkemøtets forretningsorden, jf. § 1-7.

På et tidlig tidspunkt under Kirkemøtet drøfter protokollkomiteen, referentene og Kirkemøtets sekretariat de praktiske rutinene for arbeidet.⁸

III *Retningslinjer for protokollkomiteen oppheves.*

IV Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å inngå avtale med revisor om revisjon av Den norske kirkes regnskaper for inntil de fire første regnskapsårene. Fullmakten og derfor også avtalen er betinget av at Den norske kirke fra 2017 blir etablert som eget rettssubjekt. Avtalen forelegges Kirkemøtet for godkjenning i 2017.

Vedtak KR 60/15:

Som foreslått
Enstemmig vedtatt

KR 61/15 Religionsmøte og dialog (2. gangs behandling)

Sammendrag

Det norske samfunn er i rask endring. På tros- og livssynsfeltet er mangfoldet større og synligere enn noen gang tidligere. Den norske kirke er ikke lenger en statskirke, og kirken må fortolke sin nye rolle som folkekirke i et flerkulturelt og livssynsåpent samfunn med en stat uten religiøs preferanse. Denne saken handler om Den norske kirkens selvforståelse og rolle i mangfoldssamfunnet.

Den norske kirken vil, sammen med andre kirkesamfunn, videreføre den kristne kulturarven i en tid med økende sekularisering og livssynsmessig mangfold. Kirken skal selvsagt fortsette å forkynne frelsen i Jesus Kristus og invitere menneske til kristen tro og fellesskap. Vi skal møte medmennesker med respekt og toleranse og synliggjøre at Guds kjærlige omsorg gjelder *alle* mennesker. En av måtene å gjøre dette på er gjennom tros- og livssynsdialogen og i dialogisk væremåte overfor mennesker med annen eller ingen religiøs tro.

⁸ Dette er innholdsmessig som retningslinjer for protokollkomiteen pkt. 1.1.

Samfunnsutfordringene er så store at vi er nødt til å samarbeide på tvers av livssyn og kulturelle forskjeller. Klimautfordringer og flyktninger utfordrer vårt velferdssamfunn og krever nye løsninger og kreativt og konstruktivt samarbeid mellom mange samfunnsaktører, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Den norske kirke må fortsette å være en viktig etisk premissleverandør inn i samfunnsdebattene.

Kirken må være i front for å forsvare alles rett til tros- og livssynsfrihet og bidra til at alle i vårt samfunn får utøve sin religion, både privat og i det offentlige rom. På det medmenneskelige planet er det veldig mye vi kristne har til felles med mennesker med en annen eller ingen tro, og rommet for dialog, samarbeid og vennskap er stort.

Saksutredningen gir innledningsvis greie for Norge som et flerreligiøst samfunn, for så å redegjøre for kirkens selvforståelse i en interreligiøs kontekst. Videre utfoldes forståelsen av tros- og livssynsdialog, religionsmøte og dialog i lokalmenigheten, religionsmøte i et samfunnsperspektiv og avslutningsvis en refleksjon over relevansen det flerreligiøse samfunnet og religionsdialog har for arbeidet med ny kirkeordning.

Saken har som mål å gi hjelp til refleksjon om kirkens rolle i et flerreligiøst og flerkulturelt samfunn, samt å identifisere utfordringer Den norske kirke må arbeide videre med.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet setter pris på de tros- og livssynsdialogene som skjer i dag. Dialog og dialogisk tilnærming til mennesker med annen tro styrker og utdyper vår egen tro og gjør oss bedre i stand til å utføre kirkens oppdrag, både som en forkynnende og diakonal kirke.

Kristendommen har vært den kulturbærende religiøse tradisjonen i vårt land. Det gir Den norske kirke både en styrke og et ansvar til å fornye og ta vare på kulturarven i et konstruktivt samspill med andre kirkesamfunn, tros- og livssynsamfunn og myndighetene.

Dialogen bidrar til selvinnsikt og refleksjon og øker evnen til nytenkning og endring. Dette setter oss bedre i stand til å leve sammen i kirken – og i storsamfunnet – med et mangfold av meninger og tradisjoner.

Dialog er nødvendig for å skape gode mellommenneskelige relasjoner og et godt og fredelig samfunn hvor religion spiller en konstruktiv samfunnsbyggende rolle. Vi står overfor store utfordringer for eksempel knyttet til miljø, flyktninger og utvikling av velferdssamfunnet som vi må løse i fellesskap.

Dialog og samhandling er redskap for å motvirke religiøs ekstremisme slik som antisemittisme, islamofobi og annet fremmedhat.

1. Kirkemøtet vil løfte fram de erfaringene misjonsorganisasjonene har med flerreligiøse og flerkulturelle samfunn og vil utfordre disse organisasjonene og andre som har lang dialogerfaring, slik som de kirkelige dialogsentrene, Kristent Interkulturelle Arbeid (KIA), Kirkens Nødhjelp, Norske kirkeakademier, Kirkens

Bymisjon og andre til å være aktive i dialogarbeidet i menighetene og i samfunnsdebatten.

2. Kirkemøtet oppfordrer de lokale menighetene til å:
 - Skape enda flere møteplasser for dialog og samhandling mellom mennesker med ulik tro og livssyn.
 - Arbeide med å bruke dialogiske arbeidsmetoder i gudstjeneste og diakoni
 - Styrke arbeidet med tros- og livssynsdialog i trosopplæringen
 - Synliggjøres dette arbeidet i planer og rapportering.

Kirkemøtet ber Bispemøtet – i samarbeid med Teologisk nemnd i Mellomkirkelig råd, Egede Instituttet og de teologisk lærestedene – om å arbeide videre med religionsteologi (dialogteologi) i lys av Den norske kirkes lære. Det er særlig aktuelt å reflektere Den norske kirkes forhold til jødedom og islam.

Kirkemøtet ber om styrket kompetanse:

- Kirkemøtet ber Bispemøtet og Kirkerådet om å sette spørsmål knyttet til religionsmøte, dialog og et tro- og livssynspluralistisk samfunn på dagsorden i etterutdanningen av kirkelige ansatte.
- Kirkemøtet ber Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Bispemøtet om at det blir utarbeidet studie- og kursmaterieell med utgangspunkt i boka «Dialogteologi på norsk» og Bispemøtets veiledning om kirkelige handlinger.
- Kirkemøtet oppfordrer de teologiske lærestedene til å styrke forskning og undervisning om religionsmøte og dialog.
- Kirkemøtet ber om at det blir etablert rutiner for erfaringsutveksling mellom menigheter.
- Kirkemøtet ber om at det utvikles ressursmaterieell om kulturmøter og dialog til bruk i trosopplæring – både for barn, unge og voksne.

Kirkemøtet ber om at det arbeides for å etablere kirkelige sentre for tros- og livssynsdialog i de bispedømmene som ennå ikke har slike.

Kirkemøtet ber om at perspektivene i denne saken blir tatt med i arbeidet med ny kirkeordning slik at nyordningen setter oss i stand til å være kirke i et økumenisk fellesskap i et flerreligiøst og livssynsåpnet samfunn.

KR 61/15 Vedtak

1. Kirkerådet ber om at saksdokumentet bearbejdes i tråd med samtalen i rådet.
2. Kirkerådet gir KR-AU fullmakt til å ferdigstille saken for Kirkemøtebehandling.

KR 62/15 Den norske kirkes hørings svar til KV-dokumentet «Kirken – på vei mot en felles visjon»

Sammendrag

Kirkenes verdensråd (KV) er den bredest sammensatte økumeniske organisasjonen i verden. De 345 medlemskirkene representerer over 500 millioner kristne. En av organisasjonens fremste oppgaver er å arbeide for kristen enhet. Dette skjer bl.a. gjennom økumeniske samtaler. En av de viktigste plattformene for slike teologiske samtaler er troskommisjonen, Faith and Order-kommisjonen. Denne kommisjonen ble opprettet i 1927 og ble en del av Kirkenes verdensråd da organisasjonen ble opprettet i 1948.

I 2014 oppnevnte sentralkomiteen i KV en ny kommisjon med 49 medlemmer fra 33 land. Da fikk Den norske kirke et fast medlem i kommisjonen, Stephanie Dietrich. En av kommisjonens fremste oppgaver er å jobbe med kirkeforståelse og læren om kirken (*ekklesiologi*), og forsøke å finne ut hva som skiller og hva som forener de ulike kirketradisjonene i synet på hva kirken er, og hva den er kalt til å gjøre. Dette innebærer også arbeid med å fortolke betydningen av kirke som fellesskap (her brukes ofte det nytestamentlige ordet *koinonia*) og hva det vil si når kirker er i fellesskap med hverandre (*kommunion*).

KV jobber i hovedsak gjennom konsensusmetoden (enighet), det vil si at en kommer frem til enighet gjennom samtaler. Dette er en tidkrevende metode fordi det er mange kirkesamfunn og kulturer som skal bli hørt og som skal forstå hverandre, før en kommer til enighet om hva en kan si sammen. Samtidig er konsensus en velegnet metode for Faith and Order-kommisjonen, som nettopp jobber teologisk med hva kirkene kan si sammen. Kommisjonen jobber mye gjennom tekstarbeid og forsøker å oppnå konsensus i tekstene. Det er likevel ikke alltid mulig å skrive en tekst hvor det er full enighet på alle områder. Derfor gir kommisjonen ut tekster som tar opp både likheter og ulikheter i kirkenes syn. Slike tekster kalles gjerne konvergenstekster (tilnærmingstekster), fordi de gir uttrykk for at kirkene nærmer seg hverandre selv om de ikke har oppnådd enighet på alle områder ennå.

I 1982 utga Faith and Order-kommisjonen dokumentet «Dåp, nattverd og embete», et omfattende økumenisk dokument som har hatt stor betydning for kirkene. Dette dokumentet ble utgitt etter mange års samtaler om forståelsen av dåp, nattverd og de kirkelige tjenester. Det var ikke et dokument som skulle vedtas av de forskjellige kirkene, men en tekst som forsøkte å uttrykke hva kirkene kan si samlet, og hva de enkelte kirkelige tradisjoner bør arbeide videre med på veien mot kristen enhet. I Dnk ble teksten grundig studert og har hatt betydning bl.a. for dåps- og nattverdliturgier. Faith and Order-kommisjonen fortsatte sine samtaler basert på responsen fra kirkene. Disse samtalene har ledet til flere studieprosesser.

Som et resultat av disse studieprosessene sendte Faith and Order-kommisjonen dokumentet «The Church – Towards a Common Vision» ut på høring blant medlemskirkene i 2013. Dette er en konvergenstekst som forsøker å uttrykke både hva kirkene kan si sammen, og hvor kirkene ennå ikke kan enes. I samarbeid med Norges Kristne Råd ble dokumentet oversatt og utgitt på norsk: «Kirken – på vei mot en felles visjon». Mellomkirkelig råd ba Teologisk nemnd (TN) om å behandle dokumentet og utarbeide utkast til hørings svar. Som en del av sin behandling sendte TN dokumentet til intern høring blant bispedømmer, teologiske fakulteter og kirkelige utdanningsinstitusjoner. I høringsbrevet ble de spørsmålene som Faith and Order-kommisjonen stiller i «Kirken»-dokumentet, benyttet som hørings spørsmål. I tillegg ble interne høringsinstanser bedt om å kommentere dokumentets potensielle betydning for Den norske kirkes arbeid med ny kirkeordning. Fra de interne høringsinstansene har det

kommet 9 hørings svar, 4 fra fakulteter og utdanningsinstitusjoner, og 5 fra bispedømmer. Utkast til hørings svar på vegne av Den norske kirke er utarbeidet på bakgrunn av disse hørings svarene, TNs egne samtaler, samt behandling i Kirkerådet, Bispemøtet og Mellomkirkelig råd.

TN anser «Kirken»-dokumentet for å være det viktigste ekklesiologiske dokumentet som har kommet fra Faith and Order-kommisjonen siden «Dåp, nattverd og embete». Dokumentet er relevant for Den norske kirkes selvforståelse og kan benyttes som teologisk ressursdokument i arbeidet med ny kirkeordning. TN anbefalte derfor at Den norske kirkes hørings svar til «Kirken – på vei mot en felles visjon» oversendes Kirkemøtet for behandling. På Kirkerådets møte i september 2015 ble det vedtatt at endelig utkast til hørings svar skal oversendes Kirkemøtet i sin helhet for vedtak.

Innspillene fra den interne behandlingsprosessen i Dnk har løftet frem flere områder som bør være en del av Dnks hørings svar. Et område er den tjenesteteologien som kommer til uttrykk i dokumentet. Her er det gode innspill til Dnks arbeid med tjenesteordninger, samtidig som det i hørings svaret er viktig å påpeke at tjenesteteologien alltid må være åpen for lokale tilpasninger. Det har videre blitt påpekt at forholdet mellom læren om kirken og kirkens rolle i verden bør utdypes. Kirkens diakonale oppdrag, slik det beskrives i det betydningsfulle kapittel 4 i «Kirken»-dokumentet, kunne med fordel vært fremhevet ytterligere, og i større grad vært innarbeidet i dokumentet for øvrig. Sist, men ikke minst, bør det store mangfoldet av perspektiver som kommer til uttrykk i teksten, særlig fra kirker i sør, verdsettes og utdypes.

Faith and Order-kommisjonen kommer ikke til å endre dokumentet på bakgrunn av hørings svarene fordi det i seg selv anses for å være et delmål og et bruksdokument for videre studier i kirkene. Men kommisjonen kommer til å sammenlikne og analysere hørings svarene som kommer fra medlemskirkene. Dette vil få betydning for den videre samtalen for kirkens enhet og bidra inn i nye studieprosesser. Kirkenes verdensråd har satt høringsfrist til 31. desember 2016.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

KM 2016 vedtar det foreliggende utkast til hørings svar som Dnks hørings svar til KVs dokument «Kirken – på vei mot en felles visjon».

KR 62/15 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

KM 2016 vedtar det foreliggende utkast til hørings svar som Dnks hørings svar til KVs dokument «Kirken – på vei mot en felles visjon».

KR 63/15 Kirkelig vigsel av likekjønnede par

Sammendrag

Da Kirkemøtet behandlet saken «ekteskapet i et evangelisk luthersk perspektiv» i 2014 var hovedproblemstillingen hvorvidt Kirkemøtet skulle be om at det ble utviklet en liturgi for forbønn eller vigsel for likekjønnet samliv. I Kirkemøtets vedtak ble det ikke gitt en slik bestilling. Kirkemøtet vedtok:

Kirkemøtet viser til den enstemmige delen av uttalelsen fra Bispemøtet og gir sin tilslutning til denne. Kirkemøtet erkjenner at uenigheten om vigsel av likekjønnede par angår et vesentlig læremessig spørsmål for en luthersk kirke, nemlig forståelsen av ekteskapet. Det handler ikke om ulikt syn på menneskets verd. Kirkemøtet vil uttrykke at uenigheten ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes.

Dette ble vedtatt med 114 stemmer

Kirkemøtet hadde også til votering: å utarbeide en forbønnsliturgi, å utarbeide en vigselsliturgi og en bekreftelse av dagens praksis. Alle forslagene falt. Det ble levert inn en protokoll-tilførsel som oppfordrer biskopene til å ta grep for å finne løsninger som muliggjør praktisering av to syn i kirken.

Saken om liturgier for likekjønnet ekteskapsinngåelse var et sentralt tema i kirkevalgene 2014. Umiddelbart etter kirkevalget i september 2015 henvendte Bispemøtet seg til Kirkerådet og ba om at saken om liturgier for likekjønnet samliv ble satt på dagsorden på Kirkemøtet. Bispemøtet har så behandlet saken i BM 37/15.

Et enstemmig bispemøte ber om at Kirkemøtet vedtar å igangsette arbeid med at «det i tillegg til dagens liturgier for ekteskap og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, må utarbeides tilsvarende liturgier både for ekteskapsinngåelse mellom likekjønnede og forbønn for borgerlig inngått likekjønnet ekteskap.»

Dette saksdokumentet legger til rette for en saksbehandling i Kirkemøtet ut fra Bispemøtets anbefaling.

Forslag til vedtak

Kirkerådet har drøftet saken og ber sekretariatet, ut fra drøftingen i rådet, forberede saken til behandling på Kirkerådets møte i januar.

KR 63/15 Vedtak

Kirkerådet har drøftet saken og ber sekretariatet, ut fra drøftingen i rådet, forberede saken til behandling på Kirkerådets møte i januar.

KR 64/15 Utskilling av Tunsberg og Telemark som område for selvstendig døvemenighet

Sammendrag

Menighetsutvalget i Vestfold under Døves menighet i Oslo og Østlandet har lenge jobbet med å få sin status endret fra menighetsutvalg til menighetsråd, og dermed få utskilt en selvstendig døvemenighet. Allerede i 2003 ble det utformet en søknad til departementet om dette. På tross av sterke anbefalinger fra menighetsråd, fellesråd, prost og biskop ble søknaden avvist av departementet i 2005. Dette var særlig knyttet til manglende kirkelokaler og en forventning om økte ressurser ved opprettelsen av menigheten. Med utsikter til en egen døvekirke i Sandefjord har menighetsutvalget i Vestfold fremmet en ny søknad. Kirkebygget ble vigslet 27. september 2015, og med dette var et avgjørende hinder for utskillingen av en selvstendig døvemenighet fjernet. I ny søknad legges det opp til at statusendringen kan gjøres innenfor de ressurser som allerede finnes på det døvekirkelige området, og det forutsettes ingen økte bevilgninger i forbindelse med denne endringen. Det anbefales derfor at søknaden innvilges.

Forslag til vedtak

1. Etter søknad fra menighetsutvalget for Vestfold under Døves menighet i Oslo og Østlandet, gjøres menighetsutvalget i Vestfold om til menighetsråd. Med dette skilles også området som ligger under menighetsutvalget ut fra Døves menighet i Oslo og Østlandet, og får navnet Døves menighet i Vestfold og Telemark.
2. Døves menighet i Vestfold og Telemark vil omfatte hele Tunsberg bispedømme og Telemark fylke i Agder og Telemark bispedømme.
3. Utskillingen av en ny selvstendig døvemenighet utløser ikke økte bevilgninger, og endringen forutsettes implementert innenfor dagens økonomiske rammer.

Endringen gjøres gjeldende fra 1. januar 2016.

Kommentar:

Det foregår korrespondanse om hva som skal være navnet på menigheten.

KR 64/15 Vedtak

1. Etter søknad fra menighetsutvalget for Vestfold under Døves menighet i Oslo og Østlandet, gjøres menighetsutvalget i Vestfold om til menighetsråd. Med dette skilles også området som ligger under menighetsutvalget ut fra Døves menighet i Oslo og Østlandet, og får navnet Døves menighet i Tunsberg og Telemark.
2. Døves menighet i Tunsberg og Telemark vil omfatte hele Tunsberg bispedømme og Telemark fylke i Agder og Telemark bispedømme.

3. Utskillingen av en ny selvstendig døvemenighet utløser ikke økte bevilgninger, og endringen forutsettes implementert innenfor dagens økonomiske rammer.

Endringen gjøres gjeldende fra 1. januar 2016.

KR 65/15 Veivalg – Mellomkirkelig råds plass i den sentralkirkelige struktur

Sammendrag

Spørsmålet om nærmere avklaring av myndighetsforhold mellom Kirkerådet og Mellomkirkelig råd har vært oppe til diskusjon med ujevne mellomrom. Høringsnotatet om veivalg for fremtidig kirkeordning 2014 inkluderte ikke noen høringsspørsmål om dette forholdet fordi man ikke ville gjennomføre samme brede høring. Saken behandles derfor for seg, men vil etter Kirkerådets møte desember 2015 tas tilbake til saken om veivalg for fremtidig kirkeordning og sendes Kirkemøtet for endelig behandling.

Denne saken presenterer tre alternativer for fremtidig ordning av forholdet mellom Mellomkirkelig råd, Kirkemøtet og Kirkerådet. I det ene alternativet videreføres Mellomkirkelig råd i ny kirkeordning som et eget råd oppnevnt av Kirkemøtet med oppgaver og sammensetning fastsatt som en del av den fremtidige kirkeordningen. Det andre alternativet viderefører Mellomkirkelig råd som et faglig råd under Kirkerådet med den hovedendring at medlemmer av rådet som representerer bispedømmene oppnevnes av Kirkerådet. Det tredje alternativet er videreføring av dagens organisering.

Forslag til vedtak

1. Omtale og alternativer om Mellomkirkelig råds plass i den sentralkirkelige struktur tas med i saken om grunnleggende veivalg til Kirkemøtet 2016.

2. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Mellomkirkelig råd organiseres som et faglig råd under Kirkerådet med oppgaver og sammensetning fastsatt som en del av den fremtidige kirkeordningen. De medlemmer av rådet som representerer bispedømmene oppnevnes av Kirkerådet.

Svein Arne Lindø fremmet følgende endringsforslag:

Saken utsettes og fremmes for Kirkerådet på et senere tidspunkt.

Vedtatt med 15 stemmer

KR 65/15 Vedtak

Saken utsettes og fremmes for Kirkerådet på et senere tidspunkt.

Enstemmig vedtatt

KR 66/15 Reviderte regler for bruk av liturgiske klær

Sammendrag

Saken gjelder endringer av gjeldende regelverk for bruk av liturgiske klær. Bakgrunnen for disse endringene er vedtakene fra Kirkemøtet 2015 om skråstilt stola for kateket og alba og skråstilt stola for kantor. Endringene er av redaksjonell art og krever derfor ikke noen ny høring.

I et eget vedlegg er forslaget til reviderte Regler for bruk av liturgiske klær sammenstilt med gjeldende retningslinjer. I en egen kolonne i vedlegget er det også gitt korte begrunnelser for de redaksjonelle endringene.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslaget til reviderte Regler for bruk av liturgiske klær, med de endringer som fremkom i møtet.

KR 66/15 Vedtak

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslaget til reviderte Regler for bruk av liturgiske klær, med de endringer som fremkom i møtet.

KR 67/15 Temagudstjenester høsten 2017

Sammendrag

Kirkerådet vedtok i sak 40/15 at det skal holdes fire temagudstjenester i kirkene høsten 2017 i forbindelse med 500-årsjubileet for starten på den lutherske reformasjonen. Disse fire kommer i tillegg til reformasjonsdagen. Saken ble deretter oversendt Bispemøtet til uttalelse.

Bispemøtet har ikke hatt innsigelser til valg av temaer og datoer. Biskopene har derimot ønsket å endre bibeltekstene for søndag 29. oktober – to dager før selve reformasjonsdagen. Biskopene mener denne søndagen i praksis vil bli markering av reformasjonsdagen i de fleste menigheter, og ønsker derfor at reformasjonsdagens tekster skal brukes denne dagen, med Rom 1,16–17 som pretekst.

Bispemøtets forslag vil bety at de fire temagudstjenestene blir redusert til tre, og at menigheter som ønsker å ha gudstjeneste både søndag 29. oktober og på reformasjonsdagen 31. oktober, vil møte samme bibeltekster med to dagers mellomrom.

For å imøtekomme Bispemøtets anliggende vil Kirkerådet legge opp til at den tredje temagudstjenesten blir fremskyndet med to uker. Dette gir godt rom for alle fire temagudstjenestene samt reformasjonsdagen, enten reformasjonsdagens tekster benyttes på søndag 29.oktober eller om menigheten feirer gudstjeneste på selve reformasjonsdagen den 31. oktober. Det vil bli utviklet ressursmateriale for alle fem gudstjenestene.

Forslag til vedtak

1. Tredje temasøndag høsten 2017 – «Frelsen ikke til salgs» – beholdes i tråd med Kirkerådets vedtak i sak 40/15, men framskyndes to uker til 15. oktober (19. søndag i treenighetstiden). Det innebærer at tekstene som Kirkerådet har vedtatt for 29. oktober, flyttes til 15. oktober og erstatter de ordinære tekstene for 19. søndag i treenighetstiden. Evangelieteksten fra Luk 20,45–21,4 blir pretekst og Apg 8,4–24 blir andre lesetekst.
2. Bots- og bønnedag (29. oktober) markeres som vanlig dersom menigheten har gudstjeneste på reformasjonsdagen 31. oktober. Hvis selve reformasjonsdagen ikke markeres i menigheten, kan gudstjenesten 29. oktober benyttes til å markere reformasjonsdagen, og reformasjonsdagens tekster brukes med Rom 1,16–17 som pretekst.
3. Reformasjonsdagen 31. oktober – med tekstene som hører til denne dagen – bør markeres i menigheter hvor det kan legges til rette for det, i alle fall i domkirkene.

KR 67/15 Vedtak

1. Tredje temasøndag høsten 2017 – «Frelsen ikke til salgs» – beholdes i tråd med Kirkerådets vedtak i sak 40/15, men framskyndes to uker til 15. oktober (19. søndag i treenighetstiden). Det innebærer at tekstene som Kirkerådet har vedtatt for 29. oktober, flyttes til 15. oktober og erstatter de ordinære tekstene for 19. søndag i treenighetstiden. Evangelieteksten fra Luk 20,45–21,4 blir pretekst og Apg 8,4–24 blir andre lesetekst.
2. Bots- og bønnedag (29. oktober) markeres som vanlig dersom menigheten har gudstjeneste på reformasjonsdagen 31. oktober. Hvis selve reformasjonsdagen ikke markeres i menigheten, kan gudstjenesten 29. oktober benyttes til å markere reformasjonsdagen, og reformasjonsdagens tekster brukes med Rom 1,16–17 som pretekst.
3. Reformasjonsdagen 31. oktober – med tekstene som hører til denne dagen – bør markeres i menigheter hvor det kan legges til rette for det, i alle fall i domkirkene.

Enstemmig vedtatt

KR 68/15 Kirkemøtets budsjettreglement – 2. gangs behandling

Sammendrag

Denne saken har vært på høring etter Kirkerådets behandling 18.-19. september.

14 høringsinstanser har svart, deriblant alle 11 bispedømmeråd.

Saksdokumentet er gjennomgått på nytt og fremmes nå for 2. gangs behandling i Kirkerådet før saken legges fram for Kirkemøtet i april 2016 for endelig vedtak.

Saken er en oppfølging av forvaltningsreformen, Staten og Den norske kirke – et tydelig skille (kap 7.3). Når Den norske kirke blir eget rettssubjekt, blir den en selvstendig økonomisk enhet med ansvar for egen økonomi.

Kirkemøtet vil få ansvar for forvaltningen av hele det statlige rammetilskuddet. Denne saken omhandler økonomiforvaltningen nedfelt i et eget reglement.

Siden budsjettreglementet skal gjelde fra 2017 skal det også foreslås en fordeling av rammen i tråd med reglementet slik at Kirkerådet kan følge opp disponeringen av budsjettet på møtet i desember 2016. Dette følges opp i KR sak 73/15.

KM i 2017 vil få en sak om budsjettfordelingen for 2018 til behandling med en orientering om hvordan rammen for 2017 er fordelt.

Forslag til vedtak

Kirkerådet foreslår for Kirkemøtet å vedta følgende budsjettreglement:

1.

§ 1 Virkeområde

Budsjettreglementet gjelder for de midlene som Kirkemøtet disponerer og Kirkerådet avlegger regnskap for, jfr. kirkeloven § 25. Tilskuddet skal stilles til rådighet for Kirkerådet som skal følge opp disponeringen i tråd med Kirkemøtets bestemmelser.

Unntak fra reglementet kan bare gis etter vedtak av Kirkemøtet.

§ 2 Grunnleggende prinsipper

Budsjettet vedtas for kalenderåret. Det skal også utarbeides et langtidsbudsjett.

Budsjettet skal inneholde alle kostnader og inntekter som knytter seg til virksomheter og formål som får sine kostnader og inntekter fastsatt ved vedtak i Kirkemøtet.

Kostnader og inntekter skal føres opp i budsjettet med bruttobeløp og tas med i budsjettet det året det antas å bli regnskapsført.

Budsjettet skal være basert på realistiske anslag over alle kostnader og inntekter.

Det skal budsjetteres med et resultat som sørger for en forsvarlig egenkapital.

§ 3 Forslag til budsjettvedtak

Kirkerådet skal innen 1. desember legge fram forslag til budsjettvedtak for neste budsjettår, basert på forslaget i statsbudsjettet.

Forslaget skal settes opp som bestemt i § 4.

Forslaget skal være et realistisk anslag over alle inntekter og kostnader, med sammenlignbare budsjett- og regnskapstall fra tidligere år.

Forslaget skal være basert på innkomne budsjettforslag fra bispedømmerådene og Bispemøtet, samt budsjettsøknader fra andre. Disse skal vedlegges Kirkerådets forslag.

Kirkerådets omtale og begrunnelse for forslaget skal gi et tilstrekkelig grunnlag for behandling av forslaget.

§ 4 Budsjettets inndeling

Budsjettet skal gi en samlet oppstilling av forventede inntekter og kostnader. Oppstillingen vil følge NS 4102 utarbeidet av Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening (NARF).

Resultatregnskap

Inntekter

Salgsinntekter
Offentlig tilskudd
Andre inntekter

Kostnader

Driftskostnader

Lønnskostnader
Andre driftskostnader

Finansinntekter/finanskostnader

Resultat

Budsjettet skal ha følgende inndeling:

Gruppe 1 Den norske kirke

De sentralkirkelige råd, bispedømmene og Svalbard kirke.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner (kontingenter mv)

Dette gjelder de virksomheter Den norske kirke har samarbeid med og hvor det ytes økonomisk støtte.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Dette gjelder virksomheter i Den norske kirke som mottar støtte.

For gruppe 1 treffer Kirkemøtet budsjettvedtak på andel av en ramme.

For gruppe 2 og 3 treffer Kirkemøtet vedtak på beløp og Kirkerådet fordeler beløpet internt i gruppene.

Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om hvilke kostnader og inntekter som hører inn under de enkelte virksomhetene.

§ 5 Disponering av budsjettet

Kirkerådet fordeler budsjettet i samsvar med Kirkemøtets vedtak.

Kirkerådet stiller budsjettet under gruppe 1 til disposisjon for bispedømmerådene og Bispemøtet. Dette følges opp gjennom en intern økonomiinstruks.

Kirkerådet tildeler tilskudd til de enkelte mottakerne i gruppe 2 og 3 gjennom tildelingsbrev. Ved siden av tildelingen av tilskudd, skal tildelingsbrevet angi mål for tildelingen og krav til revisjon, regnskaps- og resultatrapportering. Tildelingsbrevet skal inneholde informasjon om hvilke forutsetninger tildelingen er basert på.

§ 6 Disponeringsfullmakter

Kirkemøtets vedtatte budsjett kan ikke overskrides eller brukes til andre formål enn bestemt av Kirkemøtet, med følgende unntak: Dersom inntektene blir høyere enn budsjettet, kan merinntekten benyttes fullt ut av hver enhet.

Under gruppe 1 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 1 % av vedtatt budsjett til formål under samme gruppe.

Under gruppe 2 og 3 har Kirkerådet adgang til å omdisponere inntil 5 % av vedtatt budsjett til alle gruppene.

Ubrukte budsjettmidler for de enkelte virksomhetene kan overføres til neste budsjettår. Overskridelser må dekkes inn i fremtidige budsjetter.

§ 7 Budsjettendringer i løpet av året

Det skal være balanse mellom inntekter og kostnader.

Oppstår det i budsjettåret en uforutsett, men nødvendig kostnad eller et uforutsett inntektstap som det ikke er mulig å dekke innenfor budsjettrammen som er stilt til disposisjon, avgjør Kirkerådet hvordan kostnaden skal dekkes eller inntektstapet skal balanseres.

Dersom inntektsrammen blir lavere enn budsjettet, reduseres kostnadsrammen tilsvarende. Dersom mindreinntekten innebærer en reduksjon av kostnadsrammen på mer enn 3 % kan saken bringes fram for Kirkerådet som avgjør hvordan mindreinntekten skal balanseres.

§ 8 Forpliktelser utover budsjettåret

Kirkerådet kan inngå avtaler eller gjøre vedtak som innebærer kostnadsforpliktelser utover budsjettåret. Slike avtaler eller vedtak skal være basert på en uendret videreføring av budsjettnivået kommende år.

Kirkerådet kan delegere sin myndighet etter første ledd.

§ 9 Disponering av likvide midler

Tilskuddsmidlene skal plasseres som innskudd i bank og bare benyttes i samsvar med Kirkemøtets budsjettvedtak og de fullmakter som Kirkemøtet og Kirkerådet har gitt.

§ 10 Regnskap

Regnskapsrapporter utarbeides hver måned. Tertialrapporter legges fram for rådene til orientering.

Kirkerådet, Kirkemøtet og bispedømmerådene legger fram årsregnskap for sine driftsenheter.

Kirkerådets sekretariat utarbeider et samlet årsregnskap for Den norske kirke. Dette vedtas av Kirkerådet og fremlegges for Kirkemøtet til orientering. Regnskapet settes opp sammenlignet budsjettet og sist avlagte regnskap. Kirkerådet gir departementet de opplysninger fra årsregnskapet som departementet bestemmer.

§ 11 Iverksettelse

Reglementet trer i kraft fra budsjettåret 2017.

2.

Regelverk for Opplysningsvesenets fond

Kirkerådet foreslår for Kirkemøtet at regelverket for retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, sist endret av Kirkemøtet 17.april 2012, oppheves.

KR 68/15 Vedtak

Vedtatt som foreslått
Enstemmig vedtatt

KR 69/15 OVF 2016 – Tildelinger fra Kirkerådet

Sammendrag

Fordeling av midler fra Opplysningsvesenets Fond (OVF) skjer i henhold til Lov om Opplysningsvesenets Fond av 7. juni 1996.

Retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, ble fastsatt av Kirkemøtet i 1997 (KM 12/97). Retningslinjene ble revidert på

Kirkemøtet i 2000 (KM 09/00). Siste endring skjedde på Kirkemøtet 2012 (KM 6/12). Retningslinjene finnes i Lovsamling for Den norske kirke 9.5 (s. 257 - 258).

Med bakgrunn i de store reformene som er igangsatt har Kirkerådet måttet varsle potensielle søkere om at det heller ikke i 2016 ville være OVF-midler til nye nasjonale prosjekter. Videre har Stortinget, Kulturdepartementet og Kirkemøtet lagt visse føringer på en andel av beløpet som er stilt til disposisjon. Disse tildelingene er plassert under del 1 (fellesutgifter).

Tilskuddsmidlene er fordelt på fellesutgifter, Kirkemøtets andel og bispedømmerådene andel. Fellesutgiftene består av økumeniske kontingenter, utgifter til internasjonale, økumeniske generalforsamlinger og delegasjonsutgifter, midler til søsterkirker og administrasjonstilskudd. Størrelsen på utgiftene til økumeniske generalforsamlinger varierer fra år til år. For å unngå «toppene» har det vært praktisert en spareordning slik at budsjettposten ikke varierer så mye fra år til år. I budsjettet for 2016 er det innarbeidet samme ramme som i 2015. Dermed blir det samme ramme både til Kirkemøtets andel og til bispedømmerådene som i 2015.

Det er Kirkerådet og bispedømmerådene som er tilskuddsforvaltere for tildelingen fra OVF. Dette betyr at det er Kirkerådet og bispedømmerådene som er ansvarlige for å gi rammene for tildelingene til tilskuddsmottakere. Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd er tilskuddsmottakere som kan fordele til prosjekter innenfor de økonomiske rammer som er gitt fra Kirkerådet.

Kirkerådet har behov for omstillingsmidler i 2016, jfr. KR 72/15. Selv om det bevilges midler til dette over statsbudsjettet vil det bli behov for å benytte en større andel av OVF til dette arbeidet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar følgende fordeling av tilskuddsmidlene fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål for 2016 på **kr 23 500 000**:

Fellestiltak: **kr 9 210 300**

1. Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter	kr 3 987 000
2. Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter	kr 1 080 000
3. 10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd	kr 1 843 300
4. Administrasjonstilskudd	kr 2 300 000

Kirkemøtets andel: **kr 7 144 850**

5. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til Kirkerådets prosjekter	kr 5 794 850
6. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv	kr 700 000
7. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter	kr 650 000

Bispedømmenes andel: **kr 7 144 850**

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

8. Oslo bispedømmeråd	kr 576 000
9. Borg bispedømmeråd	kr 696 000
10. Hamar bispedømmeråd	kr 783 000
11. Tunsberg bispedømmeråd	kr 638 000
12. Agder og Telemark bispedømmeråd	kr 689 000
13. Stavanger bispedømmeråd	kr 557 000
14. Bjørgvin bispedømmeråd	kr 875 000
15. Møre bispedømmeråd	kr 502 000
16. Nidaros bispedømmeråd	kr 723 000
17. Sør-Hålogaland bispedømmeråd	kr 532 000
18. Nord-Hålogaland bispedømmeråd	kr 573 850

Kirkerådet gir direktør fullmakt til å omdisponere innenfor Kirkerådets prosjekter. Brukes det lite på et prosjekt, kan midler overføres til et annet prosjekt.

KR 69/15 Vedtak

Vedtatt som foreslått
Enstemmig vedtatt

KR 70/15 Budsjett 2016 for de sentralkirkelige råd – kap. 0340 01 – kap 3340.01

Sammendrag

Kirkerådets budsjett skal dekke virksomheten i Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Driftsbevilgningene tildeles på kap. 0340 post 01 i statsbudsjettet.

Statsbudsjettet vedtas av Stortinget i desember. Vi vet derfor ikke de endelige rammene fra staten når saken ferdigstilles til Kirkerådet.

Endelig tildelingsbrev til Kirkerådet utstedes først på nyåret.

Budsjettet er utarbeidet på grunnlag av foreløpig tildelingsbrev av 15. oktober 2015. Budsjettet har en inntektsramme på kr 22 998 000 og utgiftsramme på kr 109 852 000 et nettobeløp på kr 86 854 000 tilsvarende rammene i det foreløpige tildelingsbrevet. Nytt for budsjett året 2016 er at i rammen til Kirkerådet er bevilgningen til Bispemøtet inkludert.

Kirkerådet arbeider med å opprette et nytt rettssubjekt fra 1. januar 2017 for å følge opp høringsdokumentet fra Staten «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille».

I statsbudsjettet for 2015 var det innarbeidet en ekstra tildeling til omstillingen av Den norske kirke på kr 16 000 000 som de fire samarbeidspartiene på Stortinget oppnådde enighet om 21. november 2015. Disse midlene er videreført i 2016.

Det foreslåtte budsjettet er i balanse og er drøftet med de tillitsvalgte uten kommentarer.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet vedtar budsjettet under forutsetning av det ikke skjer endringer i rammen som en følge av behandlingen av budsjettet på kap. 0340 i Stortinget.

KR 70/15 Vedtak

Kirkerådet vedtar budsjettet under forutsetning av det ikke skjer endringer i rammen som en følge av behandlingen av budsjettet på kap. 0340 i Stortinget.

Enstemmig vedtatt

KR 71/15 Årsplan 2016 – de sentralkirkelige råd – KR, MKR og SKR

Sammendrag

Årsplan for de sentralkirkelige råd er utarbeidet på bakgrunn av Kirkemøtets føringer og Kirkerådets forslag til budsjett, KR sak 70 /15.

Den fremlagte planen følger samme inndelingen som årsplanen som Kirkerådet vedtok for 2015:

1. Gudstjenestelivet blomstrer
2. Flere søker dåp og trosopplæring
3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet
4. Flere får lyst til å arbeide i kirken
5. Gjennomføre forvaltningsreformen

Den globale kirkens enhet synliggjøres i felles vitnesbyrd og oppdrag i verden.

I den foreliggende planen er det utarbeidet flere resultatmål innenfor hvert hovedmål. Det forekommer en del dubletter i planen, det skyldes at det arbeides med samme tematikk i flere avdelinger, men arbeidet skjer i samarbeid på tvers av avdelinger og rådsstruktur.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslag til årsplan for rådets arbeid i 2016 med de endringer som fremkom i møtet.

KR 71/15 Vedtak

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslag til årsplan for rådets arbeid i 2016 med de kommentarer og forslag som fremkom i møtet.

KR 72/15 Statsbudsjettet 2017 – Satsingsområder og ressursbehov for Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet skal primo desember 2015 melde inn behov for satsinger og ressursbehov på statsbudsjettet for 2017.

Målet med dokumentet er å peke på mange viktige utviklingsbehov i Den norske kirke. Dette har konsekvenser for driftsrammene fremover. Fra 1. januar 2017 opphører den statlige styringsformen av Den norske kirke, og Den norske kirke blir fra da et selvstendig rettssubjekt. Økonomiske behov og utvikling kan ikke realiseres uten tilstrekkelig økonomiske rammebetingelser. Når kirken blir et selvstendig rettssubjekt har Kulturdepartementet signalisert at tilskuddet blir gitt som ett samlet tilskudd uten øremerking av midler. Det vil derfor bli opp til Kirkemøtet og Kirkerådet å forvalte tilskuddet med et flerårig perspektiv.

Arbeide med fremtidig kirkeordning og forvaltningsreformen krever store organisatoriske endringer, og fra 2017 vil kirken overta store ansvarsområder som frem til da dekkes av statlige etater. Fra 2017 vil fokus være på å følge Kirkemøtets strategiske satsinger for hele budsjettområdet. Saken må derfor ses i sammenheng med Kirkemøtesaken om fordeling av midler for 2017. Når prioriteringer for 2017 skal gjøres, kan ressursbehovet deles inn i fem ulike deler.

Videreføring av dagens aktivitetsnivå inn i nytt rettssubjekt

En legger til grunn at dagens bevilgning til Kirkerådet og Bispedømmerådene videreføres. Det gjelder hele kap 0340 med unntak av tilskuddet til Sjømannskirken. Vi kjenner ikke til forhold som isolert øker eller reduserer behovet for midler til disse formålene på bakgrunn av virksomhetsoverdragelsen. Alle særskilte forhold som har årsak i opprettelsen av Dnk som eget rettssubjekt, med påfølgende virksomhetsoverdragelse av de ansatte, blir belyst for seg. Den ordinære driftsbevilgningen blir derfor ikke behandlet særskilt i denne saken, men forutsettes videreført

Kostnader som følge av virksomhetsoverdragelse, som i dag er naturalytelser

Det nye rettssubjektet må fra 2017 kjøpe en rekke tjenester, som i dagens statlige struktur gis som naturalytelser. Det gjelder økonomiforvaltningen til DFØ, tariffarbeidet til Arbeidsgiverpolitisk avdeling og Statens personaldirektør, bank- og kapitalforvaltningstjenester, ekstern og internrevisjon, forsikringsordninger og rådgivning fra en rekke statlige virksomheter, som Regjeringsadvokaten og en rekke andre. Dette

behovet for tjenestekjøp må kompenseres dersom det nye rettssubjektet ikke skal redusere sin aktivitet.

Kostnader som følge av virksomhetsoverdragelse, lønnsrelaterte kostnader

Det vil oppstå en rekke lønnsrelaterte kostnader, knyttet til opprettelsen av det nye rettssubjektet, og overgang til et nytt regnskapsprinsipp. Dette gjelder avsetning til lønnsoppgjøret for 2017, avsetning av opptjente feriepengene 2016 som skal utbetales i juni 2017, kostnader til pensjonspremie som vil måtte betales i 2017, skyldig skattetrekk fra 6. termin 2016, og skyldig arbeidsgiveravgift og andre offentlige avgifter.

Behov for egenkapital som følge av virksomhetsoverdragelse

Det er behov for en egenkapital i det nye rettssubjektet som kan håndtere den risiko man står overfor i 2017, og evnen til å håndtere de endringer som kan oppstå. Det nye rettssubjektet får ikke adgang til låneopptak, noe som øker behovet for egenkapital som sikkerhet for fremtidige svingninger.

Omstillingsmidler for å gjennomføre forvaltningsreformen

Som i 2015 og 2016 er det behov for omstillingsmidler også i oppstartsåret 2017 for å gjennomføre skillet mellom kirke og stat. Fortsatt er det store behov for å følge opp IKT-satsingen i Den norske kirke. Det er også store behov for økt finansiering til de mange andre nye oppgaver som Den norske kirke overtar fra staten. Dette krever ny kompetanse på flere felt. Den første tiden som ny virksomhet forventes å bli svært krevende for alle berørte enheter i Den norske kirke, ikke minst for dem som virksomhetsoverdras. Det er viktig å ivareta både de merkantile og de personalmessige behovene for å sikre en så god omstilling som mulig spesielt de første årene. Dersom disse ressursbehovene ikke dekkes, vil det være svært vanskelig å gjennomføre en forsvarlig virksomhetsoverdragelse. Alderssammensetningen blant prestene gjør at det må vurderes særskilte seniorpolitiske tiltak for å holde på arbeidskraften og for å kunne klare å opprettholde en landsdekkende folkekirke. Det vil også være behov for kursing og opplæring av alle medarbeidere, og økonomisk handlingsrom til å skape en ny felles kultur og motivasjon.

Det blir utarbeidet en nærmere redegjørelse for begrunnelsen for de ulike postene, som vil bli sendt departementet, sammen med redegjørelsen fra PWC vedrørende behovet for egenkapital for det nye rettssubjektet. Det vil her også bli spesifisert hva som er behov for varige nye bevilgninger, og hva som kun gjelder 2017.

Forslag til vedtak

Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2017:

Beskrivelse	Kr
1. Videreføre dagens forpliktelser og aktivitetsnivå i Kirkerådet og Bispedømmerådene fra 2016 til 2017.	1,85 mrd
2. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen i Den norske kirke – kostnader for å dekke tidligere naturalytelser	71,5 mill

3. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen i Den norske kirke – personal- og lønnsrelaterte kostnader	323,4 mill
4. Behov for egenkapital og andre forhold knyttet til balansen som følge av virksomhetsoverdragelse	1,028 mrd
5. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen - omstillingsmidler for å gjennomføre forvaltningsreformen etter virksomhetsoverdragelsen	500 mill

KR 72/15 Vedtak

Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2017:

Beskrivelse	Kr
1. Videreføre dagens forpliktelser og aktivitetsnivå i Kirkerådet og Bispedømmerådene fra 2016 til 2017.	1,85 mrd
2. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen i Den norske kirke – kostnader for å dekke tidligere naturalytelser	71,5 mill
3. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen i Den norske kirke – personal- og lønnsrelaterte kostnader	323,4 mill
4. Behov for egenkapital og andre forhold knyttet til balansen som følge av virksomhetsoverdragelse	1,028 mrd
5. Gjennomføre virksomhetsoverdragelsen - omstillingsmidler for å gjennomføre forvaltningsreformen etter virksomhetsoverdragelsen	500 mill

KR 73/15 Kirkemøtets tildelinger

- **Statsbudsjettet 2016 – oppfølging av vedtak 2015 om fordeling av tilskuddsmidler for 2016.**
- **Fordeling av tildelt ramme for 2017**
- **Fordeling av tilskuddsmidler for 2017**

Sammendrag

Denne saken gjelder Kirkemøtets tildelinger for 2016 og 2017.

Statsbudsjettet 2016

Denne delen av saken gjelder forvaltning av statlige tilskudd for budsjettåret 2016 og er en oppfølging av KM sak 10/14, der Kirkemøtets tilskuddsforvaltning for inneværende år ble behandlet.

På Kirkemøtet 2015 ble det gjort vedtak for 2016 om prinsippene for fordeling av post 75, Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål. Dette var andre året Kirkemøtet behandlet dette tema.

Kirkemøtet er opptatt av at det må være forutsigbarhet i forvaltningen av tilskuddsmidlene. Derfor ble det i vedtaket for 2016 lagt føringer for at fordelingsnøkklene mellom de ulike formål og instanser i 2016 skulle følge samme fordelingsnøkkel som i 2015.

Midlene bevilges av Stortinget. Endelig statsbudsjett for bevilgningen for 2016 blir antagelig først vedtatt i Stortinget 12. desember 2015. Disponering for 2016 gjøres derfor med forbehold om Stortingets godkjenning. Dersom budsjettammen endres vil beløpene bli justert i tråd med dette siden dette skjer etter en forhåndsdefinert fordelingsnøkkel.

Statsbudsjettet 2017

- **Fordeling av tildelt ramme for 2017**
- **Fordeling av tilskuddsmidler for 2017**

Denne delen av saken gjelder fordeling av rammer for 2017 og skal legges fram som et forslag til behandling på Kirkemøtet i april 2016. Dette blir en oppfølging av Kirkemøtets budsjettreglement og disponeringen av statstilskuddet for 2017, jfr. KR sak 68/15. Dette forutsetter at Kirkerådet blir et nytt rettssubjekt fra 1. januar 2017.

Kirkemøtet skal fastsette budsjettammen med et beløp for gruppe 2 (Økumeniske og internasjonale organisasjoner) og gruppe 3 (Tilskudd til kirkelige organisasjoner). Det foreslås også at det avsettes en ramme som skal dekke dagens bevilgning på post 75 som Tilskudd til trosopplæring og tilskudd til kateketer og diakoner og kirkemusikk i menighetene og som forvaltes av bispedømmerådene.

På dette tidspunkt vet vi ikke rammene for 2017. Vedtaket gjøres i forkant av behandlingen av Statsbudsjettet 2017 i Stortinget. Slik vil det bli hvert år fremover. På denne måten skaper Kirkemøtet forutsigbarhet. Det ligger i budsjettreglementet at fordelingsnøkklene mellom bispedømmerådene for 2016 skal videreføres i 2017.

Kirkerådet kan omdisponere inntil 5 % av rammene til gruppe 2 og 3 til alle gruppene dersom budsjettsituasjonen samlet viser behov for det.

Når Kirkemøtet i januar 2017 skal gjøre tilsvarende fordeling for 2018, vil Kirkerådet ha behandlet fordelingene for 2017 på Kirkerådets møte i desember 2016. Det vil være mulig å komme tilbake til Kirkemøtet med en melding om hvordan denne inndelingen har fungert.

Forslag til vedtak

Disponering av rammen 2016

Under forutsetning av at budsjettammen i forslag til statsbudsjett for 2016 ikke endres på kap. 0340 post 75, vedtar Kirkerådet følgende fordeling av budsjettammen for 2016 på kr 466 765 000:

Trosopplæring	302 900 000
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000 000
Døvekirkene	11 030 000
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 930 000
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	335 000
Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning	6 500 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	136 400 000
Samisk bibeloversettelse	1 670 000

Disponering av rammen 2017

Kirkerådet foreslår for Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte.

Gruppe 1 Den norske kirke.

1A Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene

Kirkemøtet bevilger en felles ramme til Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene. Rammens størrelse er det som er igjen av den statlige bevilgningen når bevilgningen under pkt. 1B-3 er trukket ut.

Av den nye ramme settes det av kr 10 000 000 til strategiske satsinger.

Resterende midler fordeles mellom Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene ved at fordelingsnøkklene i statsbudsjettet 2016 videreføres.

1B Tilskudd til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene

Kirkemøtet bevilger en ramme, som er summen av budsjettildelingen for 2016 + prisjustering i statsbudsjettet for 2017

Gruppe 2 Økumeniske og internasjonale organisasjoner

Kirkemøtet bevilger en ramme på kr 11 000 000

Gruppe 3 Tilskudd til kirkelige organisasjoner

Kirkemøtet bevilger en ramme på kr 25 000 000

Egil Morland fremmet følgende endringsforslag til punkt 2: Under forutsetning av at de offentlige bevilgninger til Den norske kirke opprettholdes på dagens nivå og pris- og lønnsvekst justeres anbefaler Kirkerådet Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte:

Administrasjonen trakk sitt forslag til fordel for Morlands forslag.

Administrasjonen erstatter begrepet *bevilger* en ramme med *avsetter* en ramme i punktene 1B, 2 og 3.

KR 73/15 Vedtak

1. Disponering av rammen 2016

Under forutsetning av at budsjettrammen i forslag til statsbudsjett for 2016 ikke endres på kap. 0340 post 75, vedtar Kirkerådet følgende fordeling av budsjettrammen for 2016 på kr 466 765 000:

Trosopplæring	302 900 000
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000 000
Døvekirkene	11 030 000
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 930 000
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	335 000
Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning	6 500 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	136 400 000
Samisk bibeloversettelse	1 670 000

2. Disponering av rammen 2017

Under forutsetning av at de offentlige bevilgninger til Den norske kirke opprettholdes på dagens nivå og pris- og lønnsvekst justeres anbefaler Kirkerådet Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte:

Gruppe 1 Den norske kirke.

1A Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene

Kirkemøtet bevilger en felles ramme til Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene. Rammens størrelse er det som er igjen av den statlige bevilgningen når bevilgningen under pkt. 1B-3 er trukket ut.

Av den nye ramme settes det av kr 10 000 000 til strategiske satsinger.

Resterende midler fordeles mellom Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene ved at fordelingsnøkklene i statsbudsjettet 2016 videreføres.

1B Tilskudd til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene

Kirkemøtet avsetter en ramme, som er summen av budsjettildelingen for 2016 + prisjustering i statsbudsjettet for 2017

Gruppe 2 Økumeniske og internasjonale organisasjoner

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 11 000 000

Gruppe 3 Tilskudd til kirkelige organisasjoner

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 25 000 000

Enstemmig vedtatt.